

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W LATACH 2002 – 2004

**Opracowanie wykonano w:
Pracowni Zagospodarowania
Terenów Zurbanizowanych**

**Dyrektor Biura
mgr Ewa Paturalska-Nowak**

**Zespół autorski:
Maciej Bąk
Barbara Zalega**

ŁÓDŹ, WRZESIEŃ 2006

1. WSTĘP	2
2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY W 2002 ROKU	4
2.1. RYNEK PRACY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W 2002 ROKU NA TLE KRAJU	4
2.2. WIELKOŚĆ I STRUKTURA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2002 ROKU.....	12
2.3. LICZBA I STRUKTURA PRACUJĄCYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2002 ROKU	17
3. SYTUACJA NA RYNKU PRACY W 2004 ROKU	22
3.1. RYNEK PRACY WOJEWÓDZTWA W 2004 ROKU ŁÓDZKIEGO NA TLE KRAJU	22
3.2. WIELKOŚĆ I STRUKTURA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2004 ROKU.....	30
3.3. LICZBA I STRUKTURA PRACUJĄCYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2004 ROKU	34
4. PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W LATACH 2002 - 2004	37
4.1. PRZEMIANY NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W LATACH 2002 – 2004 NA TLE KRAJU	37
4.2. ZMIANA WIELKOŚCI I STRUKTURY BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002 – 2004.	44
4.3. ZMIANA LICZBY I STRUKTURY PRACUJĄCYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002 – 2004. ...	49
5. RYNEK PRACY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W OPARCIU O NAJNOWSZE DANE STATYSTYCZNE	52
5.1. WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE NA TLE KRAJU W LATACH 2002-2006.....	52
5.2. BEZROBOCIE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2006.....	57
6. WNIOSKI	63
7. UWAGI METODYCZNE I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.....	66

1. Wstęp

Pod pojęciem „rynek pracy” kryją się dążenia pracowników i pracodawców do zaspokojenia swoich potrzeb. Pracownicy są elementem podażowym rynku pracy, natomiast pracodawcy generują popyt rynku pracy. Rynek pracy kształtowany jest przez następujące czynniki:

- zasoby kapitału ludzkiego i sposób jego wykorzystania,
- podział pracowników wg pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej,
- wielkość i strukturę bezrobocia

Rola rynku pracy jest trudna do przecenienia, bowiem z jednej strony jest on dla przedsiębiorstw źródłem siły wytwórczej, z drugiej strony pracownikom stwarza możliwość uzyskania przychodów, które stanowią ważne źródło utrzymania ludności.

Istotną cechą rynku pracy jest poziom jego zrównoważenia tzn. różnicy między podażą a popytem. Im mniejsza różnica tym bardziej rynek jest zrównoważony i w tym mniejszym stopniu występują na nim niekorzystne zjawiska, zwłaszcza wysokie bezrobocie¹.

Bezrobocie jest zjawiskiem polegającym na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy (i akceptujących istniejący poziom wynagrodzeń) pomimo poszukiwań nie znajduje pracy. Bezpośrednio za bezrobocie odpowiada właśnie niezrównoważony rynek pracy, tj. podaż pracy znacznie przewyższająca popyt na nią. W zależności od przyczyny zachwiania równowagi rynku pracy wyróżniamy następujące rodzaje bezrobocia:

- Strukturalne, wynikające z niedostosowania struktury podaży rynku pracy do struktury popytu na pracę. Sytuacja taka ma miejsce, gdy w rezultacie szybkich zmian zachodzących w gospodarce część podmiotów (generujących popyt na rynku pracy) traci ekonomiczny sens bytu. Bezrobocie strukturalne może nastąpić także w sytuacji gdy zasoby kapitałowe są niewystarczające dla zatrudnienia zasobów pracy.
- Technologiczne, przejawiające się zmniejszeniem zatrudnienia w wyniku wdrożenia nowych technologii (np. automatyzacji produkcji).
- Koniunkturalne, które wywoływane jest spadkiem popytu konsumpcyjnego i inwestycyjnego, co powoduje zbyt małe wykorzystanie zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw. Przejściowy spadek popytu jest zjawiskiem normalnym w gospodarce rynkowej i ma charakter cykliczny. Wzrost koniunktury może doprowadzić nawet do zaniku bezrobocia koniunkturalnego, czyli powrót stopy bezrobocia do naturalnego poziomu dla danego rynku.
- Frykcyjne, jest rezultatem ruchu zatrudnionych na rynku pracy; dotyczy ludzi zmieniających zawód, lub przenoszących się z innej miejscowości (gdzie zwykle poziom bezrobocia jest jeszcze wyższy),
- Sezonowe, jest efektem wahań aktywności gospodarczej w różnych porach roku (widoczne zwłaszcza w sektorach budownictwa i rolnictwa).

¹ Należy pamiętać, że bezrobocie jest zjawiskiem normalnym dla każdego rynku pracy, gdyż w grupie osób w wieku produkcyjnym zawsze znajdują się ludzie którzy nie chcą pracować. Zjawisko takie nazywane jest bezrobociem naturalnym i wynosi kilka procent.

Rynek pracy w województwie łódzkim w dużej mierze zdeterminowany jest przez największy ośrodek miejski czyli Łódź, która skupia niemal 30% wszystkich zarejestrowanych w województwie bezrobotnych. Bezrobocie w województwie łódzkim ma w bardzo dużym stopniu podłoże strukturalne z elementami bezrobocia technologicznego i frykcyjnego. Jego gwałtowny przyrost w latach dziewięćdziesiątych spowodowany był masową likwidacją miejsc pracy w przemyśle włókienniczym, który stanowił rdzeń potencjału gospodarczego aglomeracji łódzkiej. Likwidacja miejsc pracy w przemyśle powodująca bezrobocie strukturalne dotknęła, prócz Łodzi, także Kutno, Zgierz, Pabianice, Piotrków Trybunalski, Tomaszów Mazowiecki, Opoczno, Radomsko, Zduńską Wolę oraz wiele mniejszych miejscowości (np. Żelów, Wolę Krzysztoporską, Konstantynów Łódzki). Obecnie wszystkie powiaty województwa borykają się z bezrobociem przekraczającym dziesięć procent a rynek pracy jest mocno zachwiany. Znaczna podaż na rynku pracy przy niedostatecznym popycie tworzy tzw. rynek pracodawcy, który charakteryzuje się dyktatem przedsiębiorstw które przetrwały transformację gospodarczą lub nowych podmiotów, które zainwestowały w regionie swój kapitał. Dyktat ten przejawia się m.in. dużą rotacją pracowników, bardzo niskimi pensjami i łamaniem praw pracowniczych. Powoduje to oczywiście szereg niekorzystnych konsekwencji takich jak narastające ubożenie społeczeństwa, spadający popyt konsumpcyjny i inwestycyjny, frustrację (zwłaszcza bezrobotnych absolwentów wyższych uczelni) oraz ucieczkę (nie tylko niewykwalifikowanych) pracowników, głównie do Warszawy i za granicę.

Celami niniejszego opracowania są:

- Przedstawienie sytuacji na rynku pracy z początku i końca okresu poddawanego analizie,
- Opis przemian jakie w tym czasie się dokonały pod kątem bezrobocia i zatrudnienia,
- Sformułowanie wniosków na poczet przyszłej prognozy na podstawie najnowszych danych statystycznych dotyczących rynku pracy,
- Ukazanie regionalnego zróżnicowania rynku pracy

Ramy czasowe opracowania obejmują okres od 2002 do 2004 roku, jednak sformułowanie wniosków do przyszłej prognozy rynku pracy wymagało sięgnięcia do najnowszych danych z 2005 i 2006 roku.

2. Sytuacja na rynku pracy w 2002 roku

2.1. Rynek pracy województwa łódzkiego w 2002 roku na tle kraju

Najogólniejsza charakterystyka polskiego bezrobocia (w ujęciu wojewódzkim) w 2002 roku, wskazuje na przeciętny poziom tego zjawiska w województwie łódzkim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego² w województwach

Województwo	Stopa bezr.	Województwo	Stopa bezr.
dolnośląskie	22,4	podkarpackie	16,9
kujawsko-pomorskie	22,5	podlaskie	15,1
lubelskie	15,7	pomorskie	21,3
lubuskie	26,0	śląskie	16,5
łódzkie	18,4	świętokrzyskie	18,5
małopolskie	13,8	warmińsko-mazurskie	28,9
mazowieckie	13,8	wielkopolskie	15,9
opolskie	19,4	zachodniopomorskie	26,6

Wartość najniższa: 13,8 – małopolskie, mazowieckie, najwyższa: 28,9 – warmińsko-mazurskie.

Średnia dla Polski: 18,0.

Wskaźnik bezrobocia liczony jako stosunek liczby bezrobotnych ogółem do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym³ wyższy jest w siedmiu a niższy w ośmiu województwach.

Liczba bezrobotnych w tysiącach i wielkość wskaźnika bezrobocia w województwach

Województwo	Liczba bezr.	Wsk. bezr.	Województwo	Liczba bezr.	Wsk. bezr.
dolnośląskie	279,3	15,1	podkarpackie	187,5	14,9
kujawsko-pomorskie	211,6	16,4	podlaskie	86,1	12,0
lubelskie	178,8	13,6	pomorskie	191,7	14,0
lubuskie	109,6	17,2	śląskie	330,1	10,9
łódzkie	234,9	14,4	świętokrzyskie	131,2	16,7
małopolskie	208,2	10,5	warmińsko-mazurskie	176,6	20,0
mazowieckie	368,9	11,6	wielkopolskie	249,2	11,9
opolskie	83,4	12,5	zachodniopomorskie	189,7	17,5

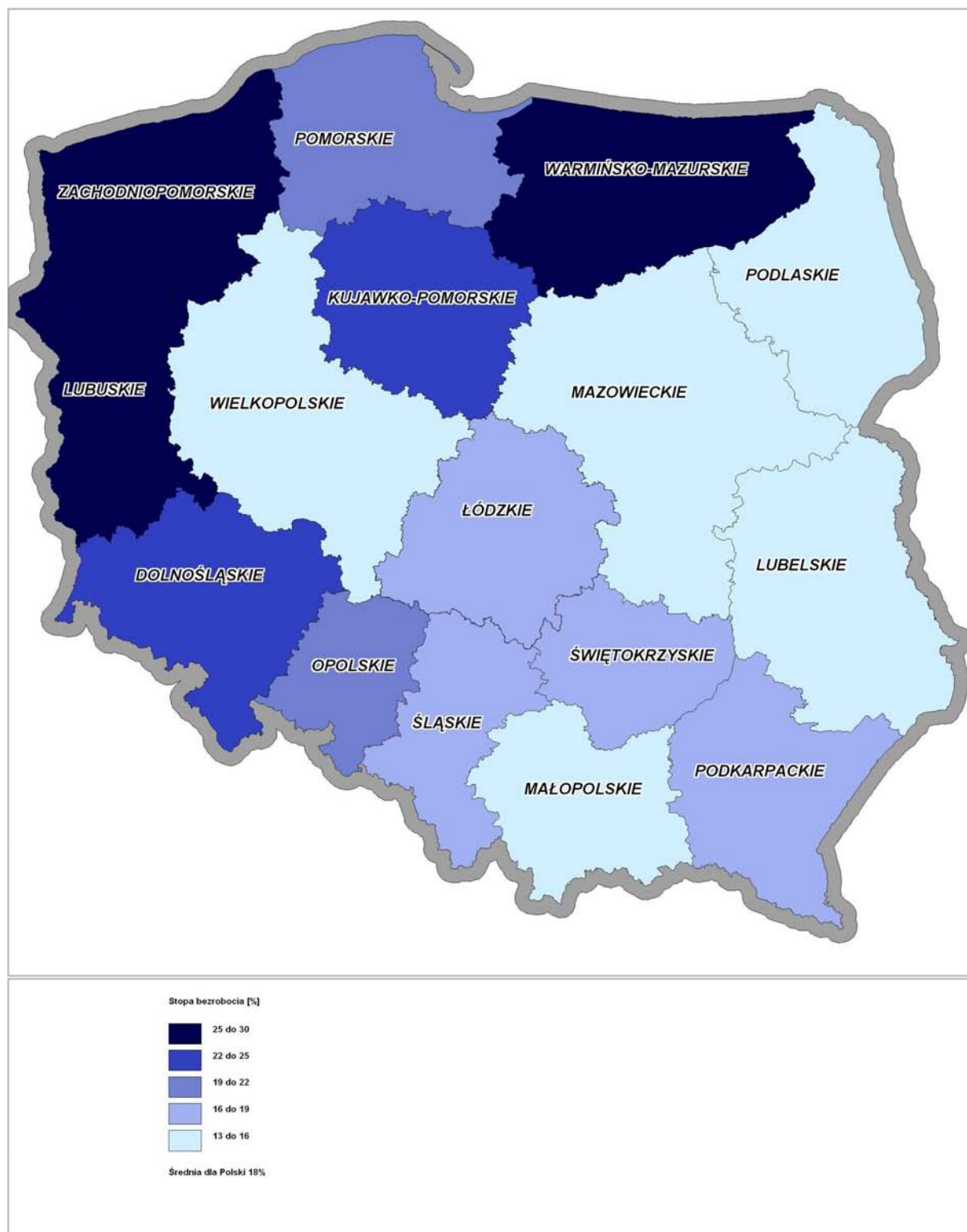
Wartość najniższa: 10,5 – małopolskie, najwyższa: 20,0 - warmińsko-mazurskie.

Średnia dla Polski: 13,5.

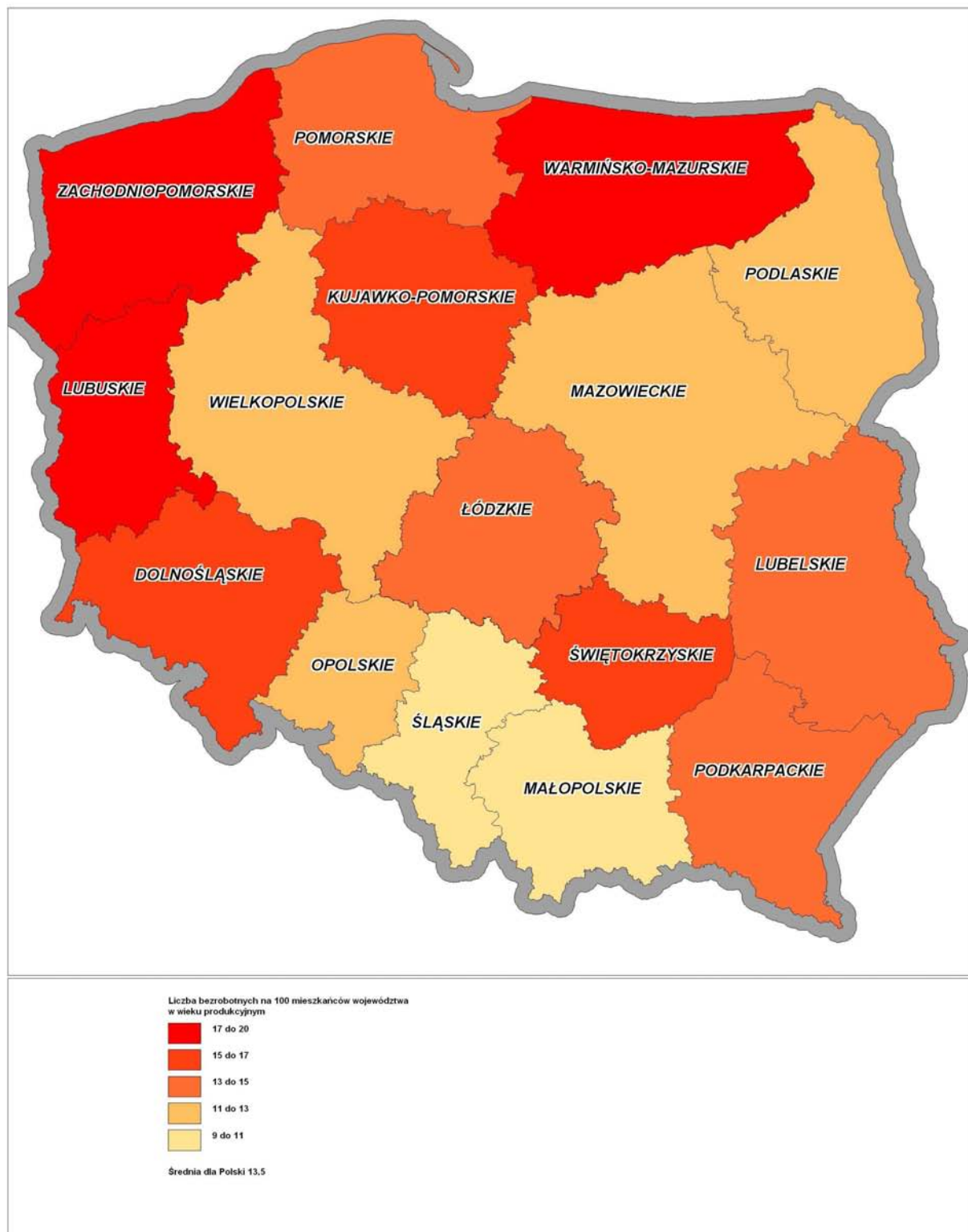
² Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) oszacowanych na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002.

³ Wskaźnik wyrażony jest liczbą bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jednostki administracyjnej w wieku produkcyjnym.

**PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
BEZROBOCIE W 2002 R.**

**PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
BEZROBOCIE W 2002 R.**

Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców podregionu w wieku produkcyjnym

17 do 23
15 do 17
13 do 15
11 do 13
9 do 11
5 - 9

Średnia dla Polski 13,5

Bardziej szczegółowa analiza, przeprowadzona w oparciu o podregiony (NUTS 3), nie zmienia znacząco uprzednich wniosków. Podregion łódzki i piotrkowsko-skierniewicki zajmują odpowiednio 24 i 25 miejsce na 45 podregionów, są więc mniej więcej w połowie stawki. Sytuacja miasta Łodzi (traktowanej jako osobny podregion), pomimo że lepsza (16 miejsce) niż pozostałych dwóch podregionów województwa łódzkiego, jest bardzo zła. Na pewno najgorsza ze wszystkich dużych polskich miast, porównywalna z podregionami: lubelskim, opolskim, nowosądeckim i kaliskim. Warto zwrócić uwagę na stosunkowo niski poziom bezrobocia na tzw. „ścianie wschodniej” obejmującej województwa podlaskie, lubelskie i podkarpackie. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest rolniczy charakter wschodnich regionów Polski, oraz duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych, a co za tym idzie stosunkowo niska liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym, a także mniejszy udział bezrobotnych rejestrowanych w stosunku do ogółu bezrobotnych. Najmniejsze bezrobocie notuje się w podregionach: Poznaniu, Warszawie, Krakowie, Gdańsku, Gdyni i Sopocie⁴, Wrocławiu, bielsko-bialskim, warszawskim i rybnicko-jastrzębskim. Najtrudniejsza sytuacja panuje w Polsce północnej i zachodniej w podregionach: ełckim, słupskim, koszalińskim, elbląskim, radomskim, ciechanowsko-płockim, jeleniogórsko-wałbrzyskim, olsztyńskim, zielonogórskim oraz toruńsko-włocławskim.

Uzyskanie pełniejszego obrazu polskiego rynku pracy wymaga konfrontacji bezrobocia z liczbą pracujących. Wskaźnik pracujących w województwie łódzkim liczony jako stosunek liczby osób pracujących ogółem w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym⁵ wyższy jest w pięciu województwach, natomiast niższy w dziesięciu województwach.

Liczba pracujących w tysiącach i wielkość wskaźnika pracujących w województwach

Województwo	Liczba prac.	Wsk. prac.	Województwo	Liczba prac.	Wsk. prac.
dolnośląskie	661,6	26,3	podkarpackie	526,2	41,8
kujawsko-pomorskie	507,6	39,3	podlaskie	322,6	44,9
lubelskie	612,2	46,5	pomorskie	493,1	36,0
lubuskie	210,2	33,0	śląskie	1 188,0	39,1
łódzkie	689,5	42,4	świętokrzyskie	350,6	44,7
małopolskie	775,8	39,2	warmińsko-mazurskie	308,0	34,8
mazowieckie	1 599,6	50,3	wielkopolskie	928,4	44,1
opolskie	230,0	34,5	zachodniopomorskie	342,3	31,6

Wartość najniższa: 26,3 – dolnośląskie, najwyższa: 50,3 – mazowieckie.

Średnia dla Polski 39,8.

Porównanie wskaźnika pracujących i bezrobocia wykazuje ujemną korelację pomiędzy liczbą pracujących a liczbą bezrobotnych. Związek przyczynowo-skutkowy jest oczywisty: województwa z dużą liczbą pracujących mają małą liczbę bezrobotnych (odwrotna proporcjonalność wskaźników). Swoistym wyjątkiem jest

⁴ Miasta na prawach powiatu: Gdańsk, Gdynia i Sopot tworzą jeden podregion statystyczny NUTS 3 o nazwie Gdańsk-Gdynia-Sopot.

⁵ Wskaźnik wyrażony jest liczbą pracujących na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jednostki administracyjnej.

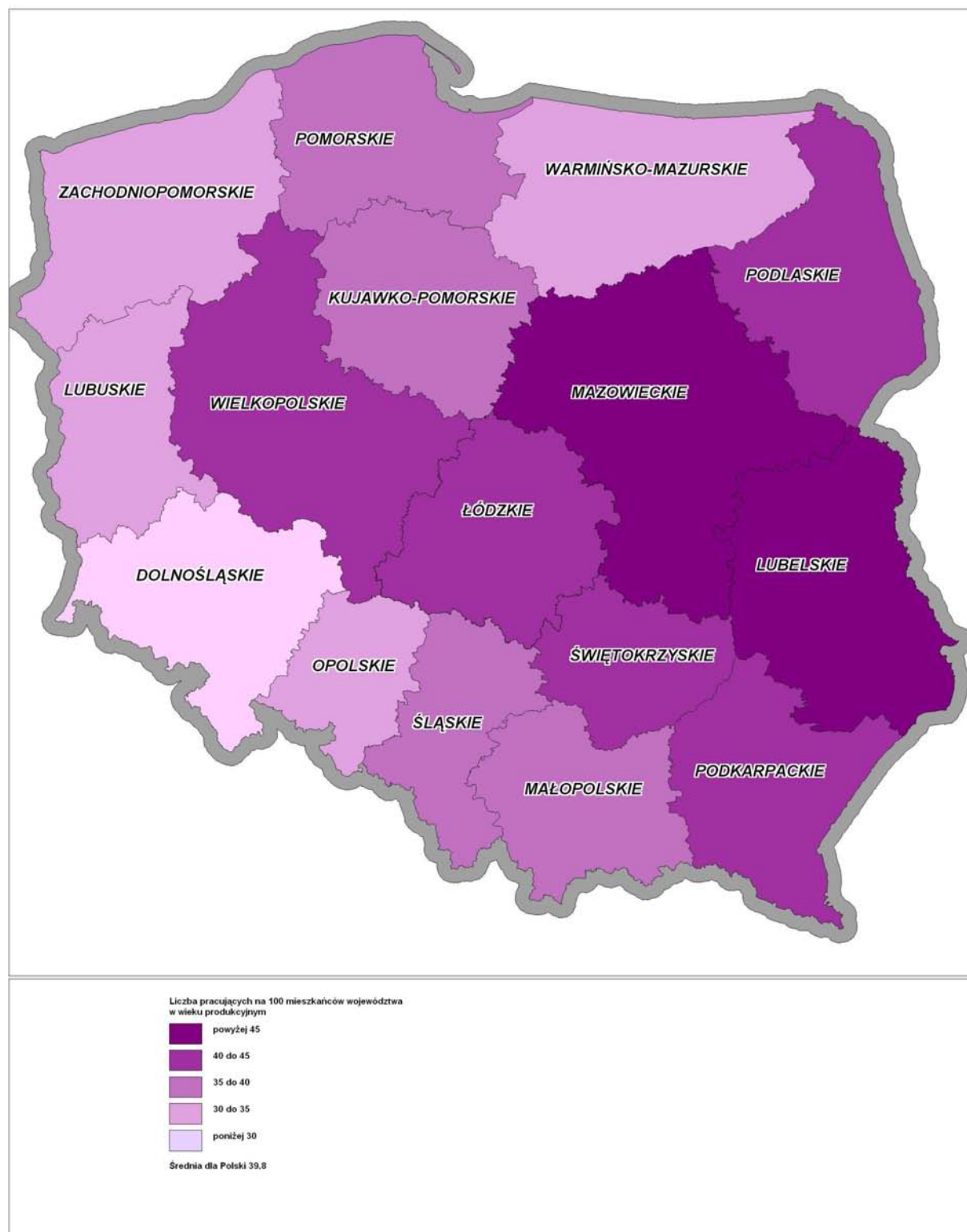
województwo opolskie, które ma niski wskaźnik pracujących i niski wskaźnik bezrobocia (spowodowane jest to w dużej mierze skalą zagranicznej emigracji zarobkowej w stosunku do małego potencjału ludnościowego województwa). Niewielki wskaźnik bezrobocia i wysoki wskaźnik pracujących charakteryzuje głównie rolnicze województwa wschodniej Polski. Analiza prowadzona w oparciu o podregiony wskazuje, że nie zawsze z dużą ilością pracujących idzie w parze niskie bezrobocie. Podregiony ciechanowsko-płocki, radomski i koniński pomimo wysokiego wskaźnika pracujących (powyżej 40) mają też duży poziom bezrobocia (powyżej 17).

Na tle Polski województwo łódzkie prezentuje się korzystnie (wskaźnik pracujących powyżej średniej krajowej). Wyższy wskaźnik pracujących notuje się w województwach: mazowieckim, wielkopolskim, lubelskim i świętokrzyskim, podobna sytuacja panuje w województwie podlaskim, natomiast w pozostałych województwach liczba pracujących w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym jest niższa. Analiza wskaźnika pracujących w podregionach ukazuje bardzo trudną sytuację Łodzi, która zdecydowanie odstaje (wskaźnik pracujących na poziomie 39,6) od innych dużych miast i jest porównywalna z podregionami bydgoskim (39,8) i poznańskim (39,3). Podregion łódzki ze wskaźnikiem pracujących na poziomie 42 lokuje się pomiędzy podregionem rzeszowsko-tarnobrzeskim (43,3) a radomskim (41,8). Najlepszą sytuację ma podregion piotrkowsko-skierniewicki w którym wskaźnik pracujących wyniósł w 2002 roku 45,6. Lepsza sytuacja panuje w podregionie ostrołęcko-siedleckim (45,9), natomiast gorsza w lubelskim (45,4).

Największe wartości wskaźnika pracujących notuje się w najbogatszych polskich miastach: Warszawie (69,3), Poznaniu (57,9), Krakowie (48,5), natomiast najgorsza sytuacja panuje w regionach w których funkcjonowały PGRy lub upadł przemysł: koszalińskim (29,5), gdańskim (30,7), ełckim (30,8), jeleniogórsko-wałbrzyskim (31,7).

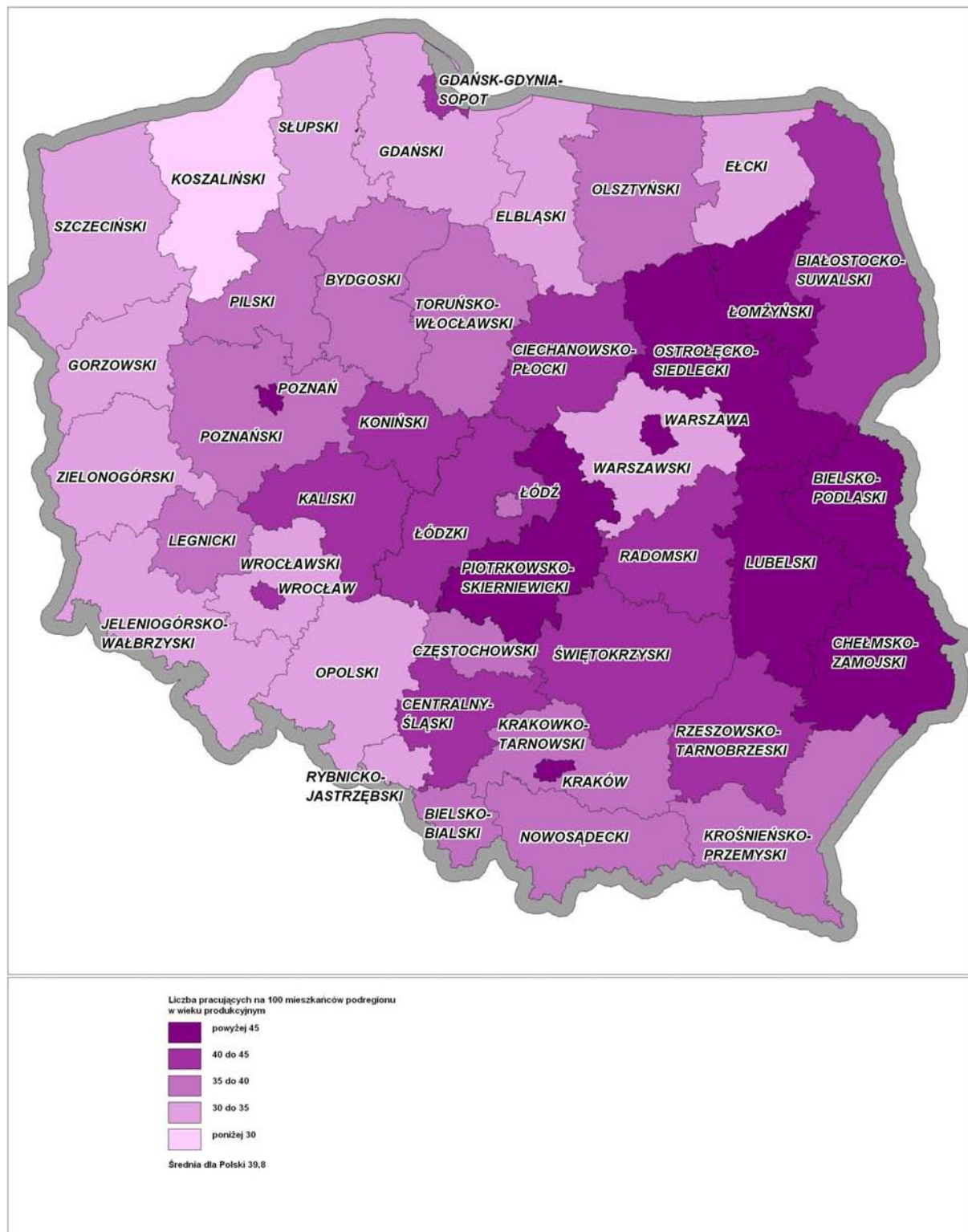
PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
PRACUJĄCY W 2002 R.

BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁODZI
90 - 113 ŁÓDŹ, UL. SIENKIEWICZA 3, SEKRETARIAT TEL.: (42) 630 57 69, FAX: (42) 630 57 70, e-mail: sekretariat@bppwl.lodzkie.pl
Internet: http://bppwl.lodzkie.pl

**PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
PRACUJĄCY W 2002 R.**

2.2. Wielkość i struktura bezrobocia w województwie łódzkim w 2002 roku

Wielkość bezrobocia, wyrażona za pomocą stopy bezrobocia rejestrowanego, była w roku 2002 następująca:

Stopa bezrobocia w powiatach województwa łódzkiego

Powiat	Stopa bezrobocia [%]	Powiat	Stopa bezrobocia [%]
bełchatowski	17,3	piotrkowski grodzki	18,4
brzeziński	19,5	poddębicki	14,1
kutnowski	23,9	radomszczański	21,4
łaski	17,2	rawski	15,0
łęczycki	17,9	sieradzki	15,2
łowicki	14,4	skierniewicki	9,5
łódzki grodzki	18,8	skierniewicki grodzki	15,2
łódzki wschodni	19,2	tomaszowski	24,4
opoczyński	19,1	wieluński	12,8
pabianicki	20,6	wieruszowski	14,2
pajęczański	16,2	zduńskowolski	18,1
piotrkowski	15,3	zgierski	24,8

Wartość najniższa: 9,5 – skierniewicki, najwyższa: 24,8 – zgierski

Średnia dla województwa: 18,1

Najgorsza sytuacja (stopa bezrobocia powyżej 20%) panuje w powiatach dotkniętych bezrobociem strukturalnym (zgierskim, tomaszowskim, kutnowskim, radomszczańskim i pabianickim). Wyjątkowo niekorzystnie na tle województwa wypadają także miasta Łódź, Piotrków Trybunalski, oraz w mniejszym stopniu Skierniewice. Zdecydowanie lepszą sytuację na rynku pracy mają powiaty: skierniewicki, wieluński, poddębicki, wieruszowski i łowicki. W tych powiatach bezrobocie nie przekroczyło w 2002 roku 15%, jednak są to rolnicze powiaty o stosunkowo małym zaludnieniu.

Wnioski te potwierdza analiza wskaźnika bezrobocia; ponownie najgorsza sytuacja jest w powiatach w których nastąpił upadek przemysłu – kutnowskim, opoczyńskim, radomszczańskim, tomaszowskim, natomiast najlepsza sytuacja panuje w rolniczych powiatach – skierniewickim (także w samych Skierniewicach), wieluńskim, łowickim i piotrkowskim.

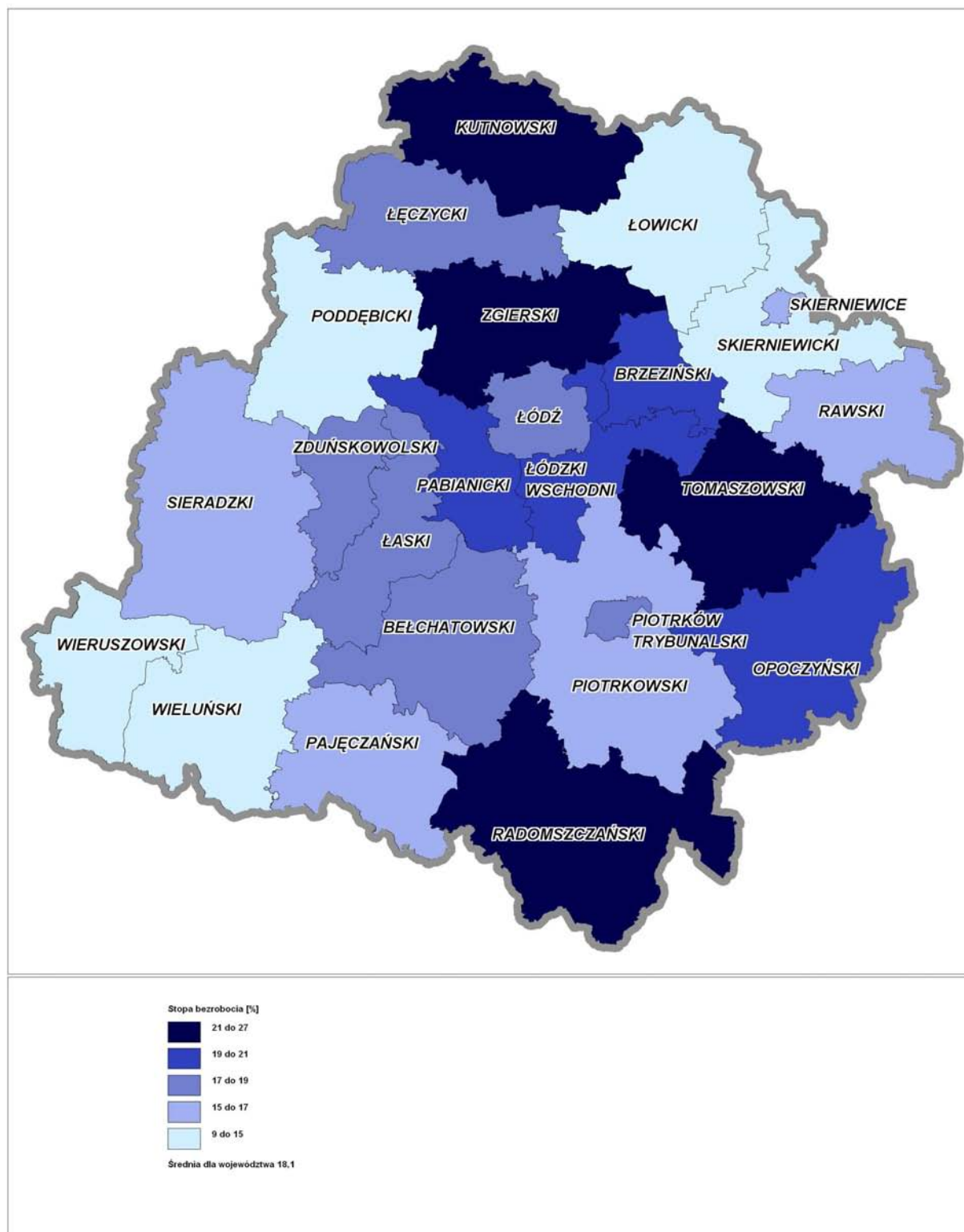
Stopy bezrobocia i wskaźnika bezrobocia nie należy jednak utożsamiać ze sobą gdyż pomimo, że wyrażają wielkość bezrobocia tak samo⁶ to jednak przyjmują inną podstawę wyliczeń; w stopie bezrobocia jest to ludność aktywna zawodowo⁷ natomiast we wskaźniku bezrobocia jest to ogół ludności w wieku produkcyjnym⁸.

⁶ Stopa bezrobocia wyrażona jest w procentach, natomiast wskaźnik bezrobocia wyrażony jest liczbą bezrobotnych na 100 mieszkańców (w wieku produkcyjnym) więc również w procentach.

⁷ Ludność aktywna zawodowo czyli suma pracujących i bezrobotnych zarejestrowanych

⁸ Ludność w wieku produkcyjnym stanowi suma mężczyzn w wieku od 18 do 64 lat (włącznie) i kobiet w wieku od 18 do 59 lat (włącznie).

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
STOPA BEZROBOCIA W 2002 R.

Liczba bezrobotnych w tysiącach i wielkość wskaźnika bezrobocia w powiatach województwa łódzkiego

Powiat	Liczba bezr.	Wsk. bezr.	Powiat	Liczba bezr.	Wsk. bezr.
bełchatowski	11,2	15,7	piotrkowski grodzki	6,7	12,8
brzeziński	2,9	15,4	poddębicki	3,6	14,2
kutnowski	13,3	20,0	radomszczański	13,8	19,1
łaski	4,4	14,1	rawski	3,9	13,2
łęczycki	5,4	16,8	sieradzki	10,2	13,9
łowicki	6,3	12,5	skierniewicki	1,9	9,0
łódzki grodzki	65,1	12,8	skierniewicki grodzki	3,0	9,5
łódzki wschodni	5,4	13,7	tomaszowski	14,4	19,1
opoczyński	9,1	19,8	wieluński	5,7	12,2
pabianicki	11,0	14,5	wieruszowski	3,4	13,1
pajęczański	4,9	15,5	zduńskowolski	5,7	13,7
piotrkowski	6,8	13,0	zgierski	16,2	16,0

Wartość najniższa: 9,0 – skierniewicki, najwyższa: 20,0 – kutnowski

Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiatach województwa łódzkiego

Powiat	Bezrobotni z wykształceniem w %				
	Wyższym	Policealnym, śr. zawod.	Ogólnokszt.	Zasadniczym zawodowym	Podstawow. i brak wyk.
bełchatowski	3,6	20,6	7,3	36,3	32,2
brzeziński	3,0	19,0	5,4	37,2	35,3
kutnowski	2,8	21,1	5,8	33,5	36,8
łaski	3,4	20,2	6,7	36,8	33,0
łęczycki	2,4	22,4	5,8	31,0	38,4
łowicki	4,9	23,9	4,9	39,0	27,3
łódzki grodzki	6,7	20,6	9,4	24,4	38,9
łódzki wschodni	3,0	23,9	6,4	34,4	33,0
opoczyński	2,7	18,8	7,0	37,0	34,4
pabianicki	4,9	20,6	7,7	29,7	37,2
pajęczański	2,8	18,4	4,9	35,4	38,6
piotrkowski	2,7	17,7	5,1	33,6	41,0
piotrkowski grodzki	5,7	21,5	10,0	28,1	34,7
poddębicki	2,7	18,6	5,9	33,0	39,9
radomszczański	3,7	21,1	6,1	35,3	33,8
rawski	3,6	19,8	6,4	35,6	34,6
sieradzki	3,0	20,0	8,8	34,5	33,6
skierniewicki	3,9	21,2	4,9	41,3	28,7
skierniewicki grodzki	6,3	25,8	8,1	30,5	29,3
tomaszowski	2,5	19,8	5,1	41,6	31,1
wieluński	3,7	23,3	6,9	39,6	26,5
wieruszowski	2,7	24,2	6,6	37,7	28,8
zduńskowolski	3,3	21,3	8,3	31,3	35,9
zgierski	3,8	20,5	6,1	32,9	36,7

Jeżeli w danej jednostce administracyjnej jest wielu rencistów, studentów lub innych osób, których data urodzenia kwalifikuje do grupy ludności w wieku produkcyjnym, jednak nie stanowią oni ludności aktywnej zawodowo, to jednostka ta będzie posiadała znacznie obniżony (w stosunku do stopy bezrobocia) wskaźnik bezrobocia.

Analiza struktury wykształcenia bezrobotnych dostarcza interesujących wniosków:

- Najwyższy odsetek bezrobotnych z wyższym wykształceniem notuje się w miastach na prawach powiatu (Łodzi, Skierniewicach, Piotrkowie Trybunalskim), natomiast najmniej najlepiej wykształconych bezrobotnych zarejestrowanych jest w powiatach rolniczych (łęczyckim, tomaszowskim, poddębickim, piotrkowskim). Wynika to z większej „dostępności” wykształcenia w miastach, a także większemu popytowi na wykształconych pracowników. Z kolei w powiatach typowo rolniczych uzyskanie wykształcenia wyższego nie przekłada się na większe szanse na rynku pracy (o ile bezrobotny nie planuje migracji do miasta), więc bezrobotni w tych powiatach są na ogół gorzej wykształceni.
- Najwyższy odsetek bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym notuje się w Skierniewicach oraz niedużych powiatach, w których miasto powiatowe skupia dużą część ludności (wierszowski, łowicki, łęczycki), natomiast najmniej bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym jest w powiatach o rolniczym charakterze (piotrkowskim, pajęczańskim, poddębickim).
- Najwyższy odsetek bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym notuje się w miastach na prawach powiatu (Piotrkowie Trybunalskim, Łodzi) oraz w powiatach z dużymi ośrodkami miejskimi (sieradzkim, zduńskowolskim), natomiast najmniej bezrobotnych z wykształceniem ogólnokształcącym notuje się w powiatach rolniczych (pajęczańskim, łowickim, skierniewickim, piotrkowskim). Odsetek osób z wykształceniem ogólnokształcącym w dużej mierze zależy od dostępności liceów ogólnokształcących (bliskość dużego lub średniego miasta) oraz możliwości wykorzystania tego wykształcenia na rynku pracy w mieście.
- Najwyższy odsetek bezrobotnych posiadających wykształcenie zawodowe jest w powiecie tomaszowskim oraz w powiatach typowo rolniczych (skierniewickim, łowickim) natomiast najmniejszy odsetek bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym notuje się w miastach na prawach powiatu (Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Skierniewicach) oraz powiecie pabianickim. Niski odsetek bezrobotnych z wykształceniem zawodowym w miastach jest spowodowany względnie dużym wyborem i dostępnością placówek edukacyjnych oferujących „lepsze” wykształcenie oraz ogólną tendencją do zdobywania jak najlepszego wykształcenia.
- Najwyższy odsetek osób z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia notuje się w powiatach piotrkowskim, poddębickim oraz w Łodzi, natomiast najmniej osób bez wykształcenia lub z wykształceniem podstawowym jest w powiatach wieluńskim, łowickim i skierniewickim.

Ciekawych wniosków dostarcza analiza bezrobotnych pod kątem płci. Okazuje się, że w większości powiatów województwa kobiety stanowią mniejszość wśród bezrobotnych. Najmniej bezrobotnych kobiet (poniżej 47%) notuje się w powiatach:

poddębickim, łaskim, zduńskowolskim, pajęczańskim, brzezińskim i sieradzkim, podczas gdy najwięcej bezrobotnych pań (powyżej 50%) jest w powiatach: bełchatowskim, Skierniewicach, Piotrkowie Trybunalskim, radomszczańskim, wieruszowskim i w Łodzi. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest wysoki współczynnik feminizacji w wymienionych powiatach.

Największy udział długotrwale bezrobotnych⁹ (powyżej 57%) notuje się w powiatach, w których nie ma wielu ciekawych i różnorodnych ofert pracy. Są to powiaty rolnicze, lub borykające się z bezrobociem strukturalnym: łączycki, radomszczański, brzeziński, piotrkowski, tomaszowski, poddębicki. Najmniej długotrwale bezrobotnych (poniżej 50%) jest w Skierniewicach oraz w powiatach: zduńskowolskim, skierniewickim, pajęczańskim i pabianickim.

Charakterystyka bezrobotnych w powiatach województwa łódzkiego

Powiat	Udział w bezrobotnych ogółem [%]			
	Bezrobotnych kobiet	Długotrwale bezrobotnych	Pos. prawo do zasiłku	Zwolnionych z przyczyn z.p.
bełchatowski	56,8	51,2	18,7	1,9
brzeziński	46,6	59,6	17,4	4,1
kutnowski	49,7	56,5	18,3	9,7
łaski	45,1	53,1	10,8	3,6
łączycki	48,8	60,8	14,3	3,4
łowicki	47,2	55,5	9,4	0,3
łódzki grodzki	50,4	52,4	20,6	16,6
łódzki wschodni	47,1	56,1	20,3	7,2
opoczyński	49,3	56,5	20,3	10,1
pabianicki	48,7	49,7	20,8	6,9
pajęczański	46,1	49,3	26,4	0,4
piotrkowski	49,1	57,8	9,3	6,9
piotrkowski grodzki	53,1	55,6	9,1	7,6
poddębicki	41,3	57,5	8,4	3,1
radomszczański	52,5	60,7	16,4	3,0
rawski	48,1	55,0	9,1	2,7
sieradzki	46,8	55,1	10,7	1,7
skierniewicki	49,9	47,0	11,9	3,8
skierniewicki grodzki	54,1	44,0	14,0	3,5
tomaszowski	47,0	57,5	20,3	10,3
wieluński	48,1	55,4	9,0	1,4
wieruszowski	51,3	53,1	7,9	3,5
zduńskowolski	45,9	45,7	12,1	5,0
zgierski	48,8	53,6	20,6	8,1

Najwięcej bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku (powyżej 20%) jest w powiatach: pajęczańskim, pabianickim, Łodzi, zgierskim, opoczyńskim, łódzkim wschodnim i tomaszowskim. Najmniejszy udział bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku (poniżej 10%) notuje się w powiatach: wieruszowskim, poddębickim, wieluńskim, Piotrkowie Trybunalskim, rawskim, piotrkowskim i łowickim.

⁹ Długotrwale bezrobocie trwa powyżej 12 miesięcy.

Największy udział bezrobotnych zwolnionych z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy (powyżej 10%) jest w powiatach przemysłowych; w Łodzi i w powiatach tomaszowskim i opoczyńskim. Najmniejszy udział bezrobotnych zwolnionych z winy pracodawcy (poniżej 2%) notuje się w rolniczych powiatach: łowickim, pączęciańskim, wieluńskim, sieradzkim i bełchatowskim.

2.3. Liczba i struktura pracujących w województwie łódzkim w 2002 roku

Wartości wskaźnika pracujących kształtowały się w województwie łódzkim w 2002 roku następująco:

Liczba pracujących w tysiącach i wielkość wskaźnika pracujących

Powiat	Liczba prac.	Wsk. prac.	Powiat	Liczba prac.	Wsk. prac.
bełchatowski	39,4	55,0	piotrkowski grodzki	23,3	44,1
brzeziński	7,4	38,5	poddębicki	13,7	53,7
kutnowski	28,4	42,6	radomszczański	30,2	41,7
łaski	12,7	40,7	rawski	14,8	49,5
łęczycki	17,1	53,0	sieradzkim	36,8	50,3
łowicki	25,6	51,0	skierniewicki	10,1	46,7
łódzki grodzki	202,0	39,6	skierniewicki grodzki	12,4	38,8
łódzki wschodni	13,2	33,5	tomaszowski	29,0	38,6
opoczyński	23,7	51,2	wieluński	24,1	51,5
pabianicki	27,1	35,7	wieruszowski	13,1	51,4
pączęciański	13,6	42,6	zduńskowolski	18,1	43,1
piotrkowski	22,4	42,6	zgierski	31,2	30,8

Wartość najniższa: 30,8 – zgierski, najwyższa: 55,0 – bełchatowski

Analizując liczbę pracujących (wskaźnik pracujących) w województwie można podzielić powiaty na trzy podstawowe grupy:

1. relatywnie niskiej¹⁰ liczby pracujących (jest to Łódzki Obszar Metropolitalny i powiat tomaszowski) – grupę tą tworzą powiaty silnie zurbanizowane, lecz borykające się z bezrobociem strukturalnym,
2. średniej¹¹ liczby pracujących (jest to południowy obszar województwa oraz powiaty zduńskowolski, łaski i kutnowski) – grupę tą tworzą powiaty o średnim poziomie zurbanizowania, ze średnimi miastami przemysłowymi i ze średnim udziałem pracujących w rolnictwie,
3. relatywnie wysokiej¹² liczby pracujących (jest to pierścień przygranicznych powiatów) – grupę tą tworzą powiaty mało zurbanizowane, w których stosunkowo wiele osób pracuje w rolnictwie (z wyjątkiem silnie uprzemysłowionego powiatu bełchatowskiego)

Należy pamiętać o tym, że liczba pracujących jest standaryzowana liczbą mieszkańców w wieku produkcyjnym, stąd mówić można o relatywnie niskiej

¹⁰ Wartość wskaźnika poniżej 40.

¹¹ Wartość wskaźnika pomiędzy 40 a 45

¹² Wartość wskaźnika powyżej 45

lub wysokiej liczbie pracujących. Wartość absolutna liczby pracujących jest skorelowana dodatnio z zaludnieniem danego powiatu¹³, choć oczywiście im mniejsza wartość wskaźnika pracujących, tym związek ten jest słabszy.

Warto zwrócić uwagę na szczególną sytuację powiatu bełchatowskiego. Wszystkie powiaty województwa o przemysłowym charakterze przeżywają poważne trudności odbijające się w stopie bezrobocia, wskaźniku bezrobocia i wskaźniku pracujących, natomiast powiat bełchatowski pomimo niezbyt niskiej stopy bezrobocia [patrz: rozdział 2.2] ma najwyższy w województwie wskaźnik pracujących. Jest to oczywiście zasługa kopalni i elektrowni „Bełchatów”, które zatrudniają wiele osób nawet spoza granic powiatu bełchatowskiego. Pozostałe powiaty charakteryzujące się wysokim poziomem wskaźnika pracujących swoją pozycję zawdzięczają „buforującemu” bezrobociu sektorowi rolnictwa indywidualnego.

Najtrudniejsza sytuacja panuje w powiatach, które wraz z upadkiem przemysłu nie były w stanie szybko rozwinąć sektora usługowego. Sytuacja taka panuje właściwie we wszystkich powiatach i miastach województwa łódzkiego, włącznie z samą Łodzią. Co prawda usługi (rynkowe i nierynkowe) stanowiły w 2002 roku miejsce pracy nieco ponad 67% pracujących ogółem w Łodzi, jednak wartość ta i tak była zbyt niska w porównaniu z innymi dużymi miastami w Polsce (zwłaszcza Warszawą, Poznaniem i Krakowem).

Porównanie struktury pracujących w powiatach do struktury pracujących w województwie wskazuje, że niemal wszystkie powiaty mają rolniczy charakter. Odsetek pracujących w rolnictwie niższy od średniej wojewódzkiej (27,9%) mają wszystkie trzy powiaty grodzkie (Łódź, Piotrków i Skierniewice) oraz powiaty: pabianicki, zduńskowolski, bełchatowski i zgierski. W pozostałych powiatach udział pracujących w rolnictwie jest znacznie wyższy od średniej wojewódzkiej. Analogiczne porównanie przeprowadzone dla sektora przemysłowego wskazuje, że odsetek pracujących w przemyśle powyżej średniej wojewódzkiej (29,4%) występuje w powiatach: bełchatowskim, zduńskowolskim, Piotrkowie Trybunalskim, wierszowskim, Skierniewicach, zgierskim i Łodzi. Średnia wojewódzka zatrudnienia w usługach rynkowych wynosi 22%. Udział pracujących w usługach rynkowych powyżej średniej notuje się w powiatach grodzkich: Łodzi, Skierniewicach i Piotrkowie Trybunalskim, oraz w powiecie zduńskowolskim. Średnia wojewódzka zatrudnienia w usługach nierynkowych wynosi 20,7%. Odsetek pracujących w usługach nierynkowych powyżej tej wartości notuje się w powiatach grodzkich: Łodzi, Skierniewicach i Piotrkowie Trybunalskim, oraz powiatach: zgierskim i brzezińskim.

¹³ Najwięcej pracujących ogółem w 2002 roku skupiała Łódź: 202 053, najmniej pracujących było zaś w powiecie brzezińskim: 7 378.

Odsetek pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej w 2002 roku w województwie łódzkim przedstawiał się następująco:

Powiat	Pracujący w gospodarce narodowej w %			
	Rolnictwo	Przemysł	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
bełchatowski	17,4	55,0	13,3	14,3
brzeziński	51,1	15,5	10,6	22,7
kutnowski	34,6	26,9	20,7	17,8
łaski	42,1	26,3	11,6	19,9
łęczycki	66,4	9,8	9,2	14,6
łowicki	56,8	18,2	11,0	14,0
łódzki grodzki	1,1	31,7	38,3	28,9
łódzki wschodni	34,7	28,2	20,4	16,8
opoczyński	53,1	21,8	10,7	14,4
pabianicki	13,8	48,5	18,5	19,3
pajęczański	56,9	21,1	7,7	14,2
piotrkowski	66,2	15,2	7,4	11,3
piotrkowski grodzki	2,3	37,0	32,5	28,2
poddębicki	63,4	15,4	8,4	12,9
radomszczański	40,6	26,5	14,9	18,1
rawski	58,9	16,7	9,1	15,3
sieradzki	48,6	18,9	13,1	19,4
skierniewicki	78,9	7,4	5,0	8,7
skierniewicki grodzki	3,7	34,7	34,7	26,9
tomaszowski	34,4	28,7	18,1	18,7
wieluński	48,6	23,1	13,8	14,5
wieruszowski	43,9	34,9	8,5	12,8
zduńskowolski	16,9	43,5	22,4	17,2
zgierski	25,0	34,1	17,9	23,0

Analiza struktury pracujących w województwie pozwala na uporządkowanie powiatów według specjalizacji:

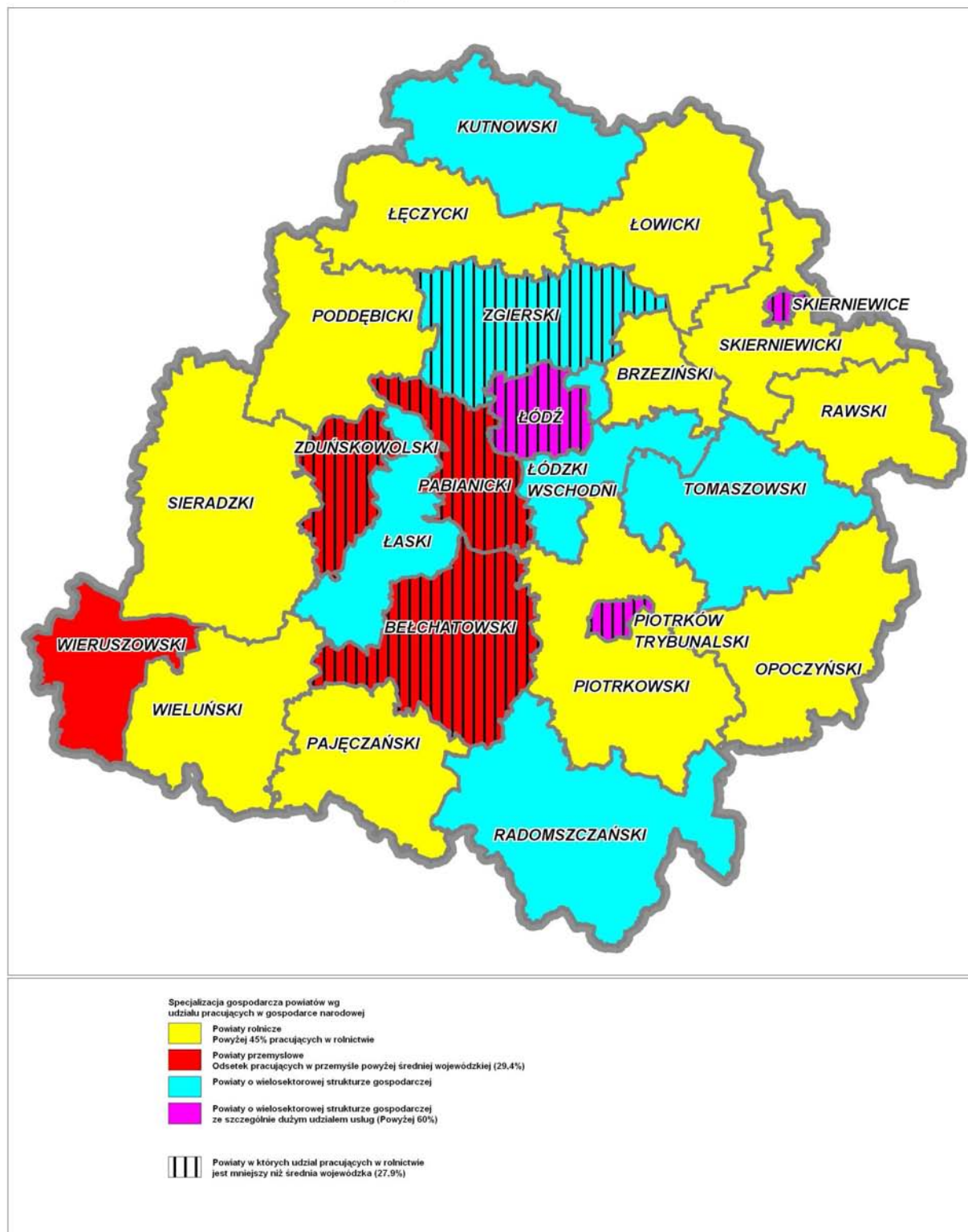
- powiaty rolnicze (powyżej 45% pracujących w rolnictwie): skierniewicki (78,9%), łęczycki (66,4%), piotrkowski (66,2%), poddębicki (63,4%), rawski (58,9%), pajęczański (56,9%), łowicki (56,8%), opoczyński (53,1%), brzeziński (51,1%), wieluński (48,6%), sieradzki (48,6%),
- powiaty przemysłowe (powyżej 29,4% pracujących w przemyśle): bełchatowski (55,0%), pabianicki (48,5%), zduńskowolski (43,5%), Piotrków Trybunalski (37,0%), wieruszowski (34,9%), Skierniewice (34,7%), zgierski (34,1%), Łódź (31,7%),
- powiaty z rozwiniętymi usługami rynkowymi (powyżej 22% pracujących w usługach rynkowych): Łódź (38,3%), Skierniewice (34,7%), Piotrków Trybunalski (32,5%), zduńskowolski (22,4%).

- powiaty z rozwiniętymi usługami nierynkowymi (powyżej 20,7% pracujących w usługach nierynkowych): Łódź (28,9%), Piotrków Trybunalski (28,2%), Skierniewice (26,9%), zgierski (23,0%), brzeziński (22,7%).

Niektóre powiaty pojawiają się w więcej niż jednej grupie (zwłaszcza miasta: Łódź, Piotrków Trybunalski i Skierniewice) – inne co prawda nie pojawiają się w żadnej z grup, jednak dlatego, że odsetek pracujących we wszystkich sektorach gospodarki narodowej jest tam podobny. Powiaty te posiadają wielosektorową, zróżnicowaną strukturę gospodarki.

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004

SPECJALIZACJA GOSPODARCZA POWIATÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO NA PODSTAWIE UDZIAŁU PRACUJĄCYCH W SEKTORACH GOSPODARKI W 2002 R.

3. Sytuacja na rynku pracy w 2004 roku

3.1. Rynek pracy województwa w 2004 roku łódzkiego na tle kraju

Od 2002 roku stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w trzynastu województwach, w dwóch nie uległa zmianie, natomiast w jednym województwie bezrobocie spadło. W 2004 roku stopa bezrobocia wyższa niż w łódzkim była w ośmiu województwach, niższa w siedmiu. Poziom bezrobocia w województwie łódzkim był wyższy od średniej krajowej o 0,5 procenta.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwach

Województwo	Stopa bezr.	Województwo	Stopa bezr.
dolnośląskie	22,4	podkarpackie	19,1
kujawsko-pomorskie	23,6	podlaskie	16,1
lubelskie	17,8	pomorskie	21,4
lubuskie	25,6	śląskie	16,9
łódzkie	19,5	świętokrzyskie	22,0
małopolskie	15,0	warmińsko-mazurskie	29,2
mazowieckie	14,7	wielkopolskie	15,9
opolskie	20,0	zachodniopomorskie	27,5

Wartość najniższa: 14,7 – mazowieckie, najwyższa: 29,2 – warmińsko-mazurskie.

Średnia dla Polski: 19,0.

Wskaźnik bezrobocia korzystniej niż w województwie łódzkim kształtował się w dziewięciu województwach, natomiast wyższe bezrobocie zanotowano w pięciu województwach.

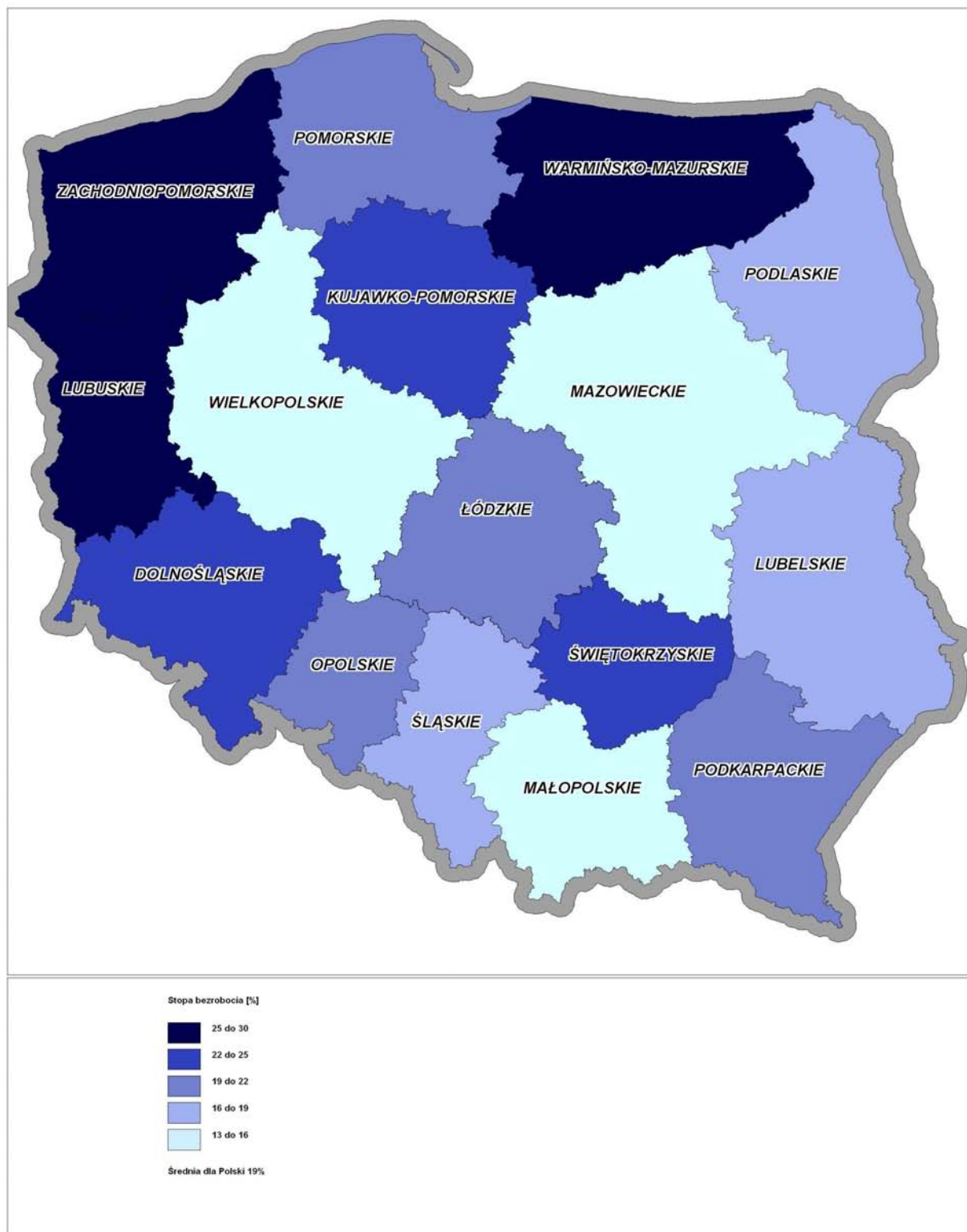
Liczba bezrobotnych w tysiącach i wielkość wskaźnika bezrobocia

Województwo	Liczba bezr.	Wsk. bezr.	Województwo	Liczba bezr.	Wsk. bezr.
dolnośląskie	257,1	13,6	podkarpackie	170,3	13,2
kujawsko-pomorskie	199,6	15,1	podlaskie	76,1	10,4
lubelskie	164,7	12,3	pomorskie	179,7	12,8
lubuskie	99,4	15,2	śląskie	309,7	10,1
łódzkie	218,3	13,3	świętokrzyskie	126,3	15,8
małopolskie	193,6	9,5	warmińsko-mazurskie	162,4	17,9
mazowieckie	352,9	10,9	wielkopolskie	232,3	10,8
opolskie	74,5	11,1	zachodniopomorskie	182,7	16,6

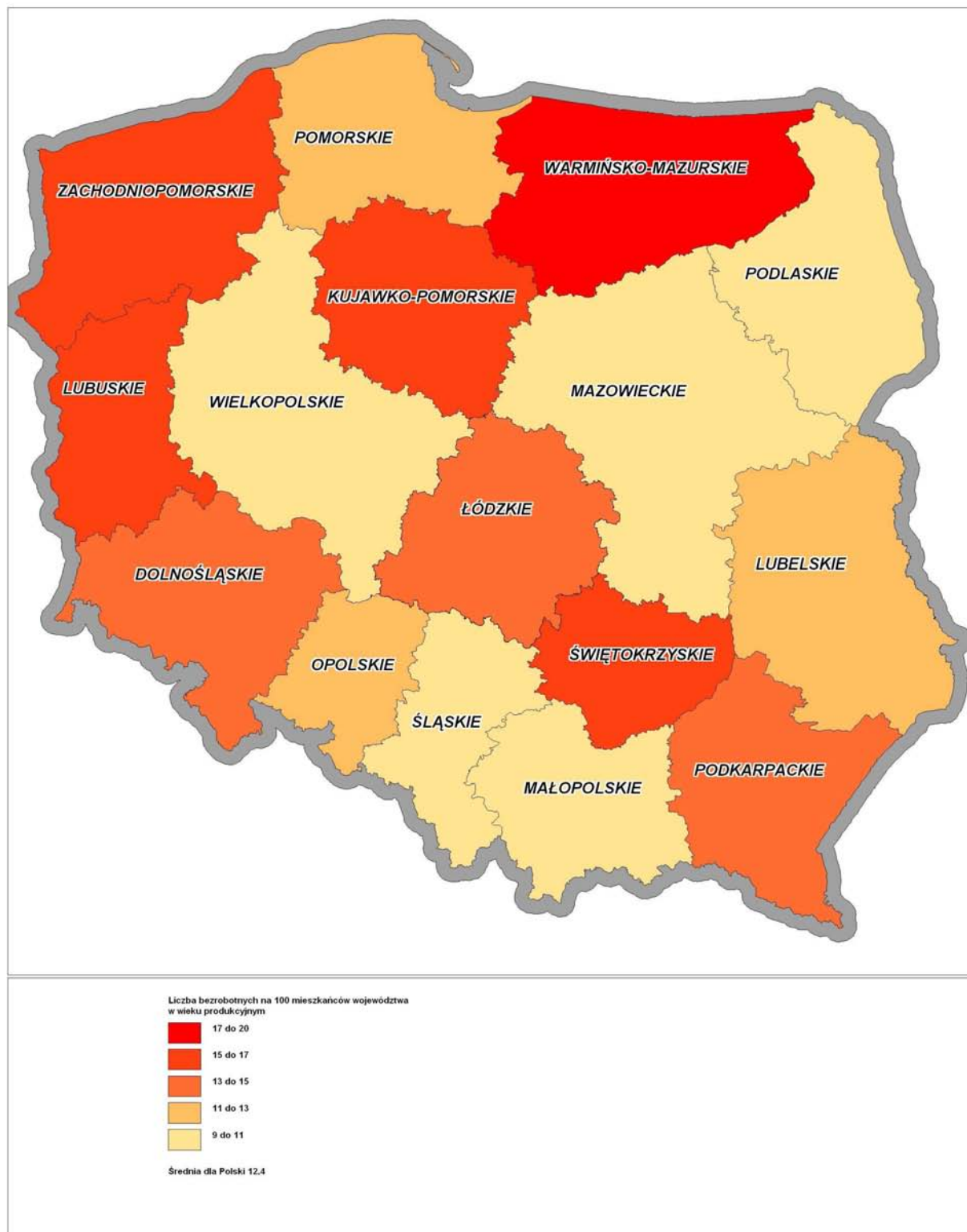
Wartość najniższa: 9,5 – małopolskie, najwyższa: 17,9 – warmińsko-mazurskie

W porównaniu z rokiem 2002 przedział klasowy, w którym mieści się województwo łódzkie (średniego bezrobocia), nie uległ zmianie. Do województw z najniższym bezrobociem (śląskie i małopolskie) dołączyły kolejne województwa tj.: mazowieckie, wielkopolskie i podlaskie.

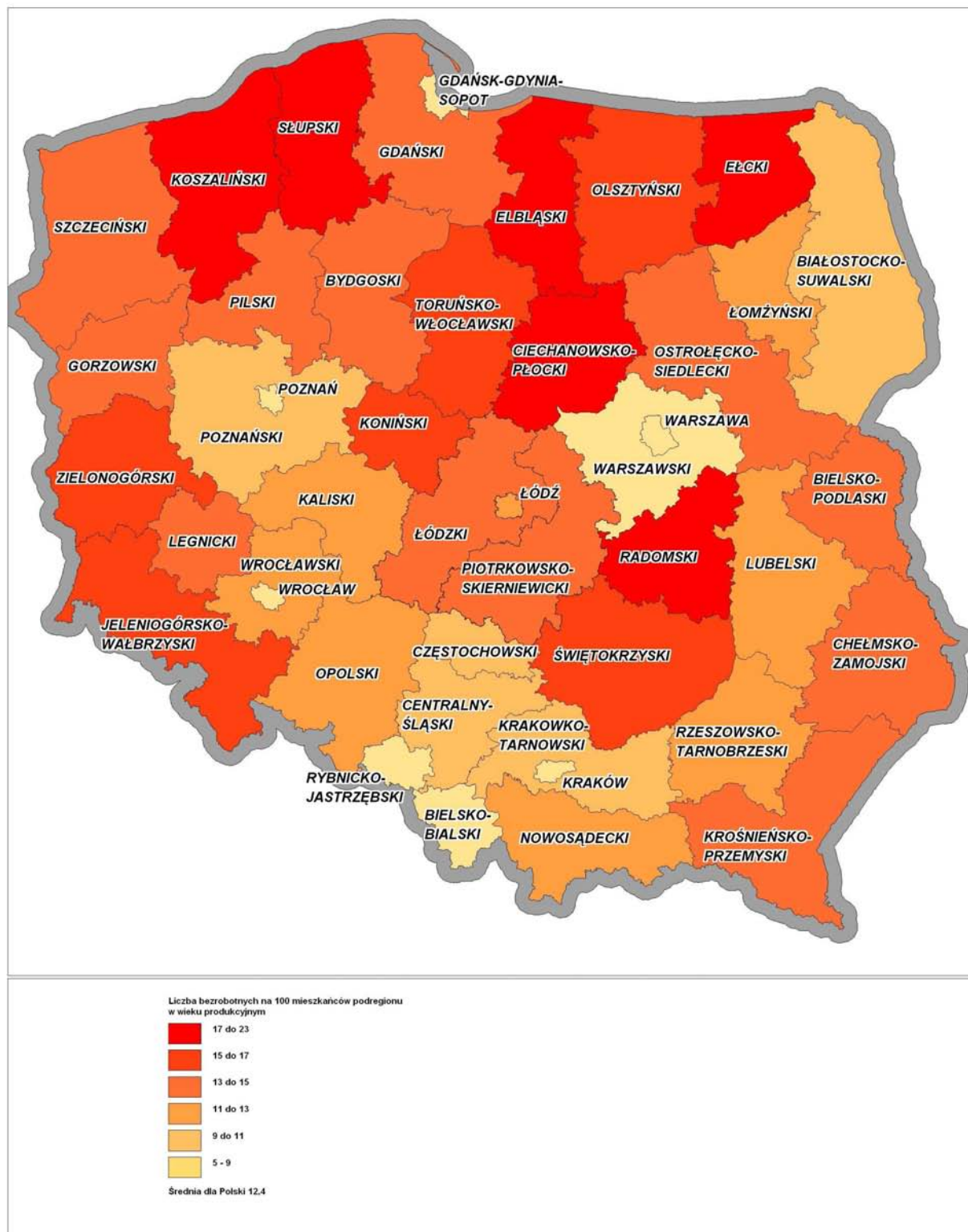
PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
BEZROBOCIE W 2004 R.

**PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
BEZROBOCIE W 2004 R.**

**PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
BEZROBOCIE W 2004 R.**

Szczegółowa analiza, w oparciu o podregiony NUTS 3, wskazuje na poprawiającą się sytuację podregionów łódzkiego i piotrkowsko-skierniewickiego oraz na stagnację poziomu bezrobocia w samej Łodzi. Podregion łódzki – pomimo spadku wskaźnika bezrobocia do poziomu 14,1 – spadł z 24 na 25 miejsce, osiągając rezultat lepszy niż podregion bydgoski i gorszy niż podregion pilski. W podregionie piotrkowsko-skierniewickim wskaźnik bezrobocia spadł do poziomu 13,5, co uplasowało podregion na 24 miejscu (awans o jedno miejsce w porównaniu z rokiem 2002). Podregion piotrkowsko-skierniewicki porównywalny jest z podregionami legnickim (gdzie sytuacja jest minimalnie gorsza) i białkopodlaskim gdzie bezrobocie wyrażone wskaźnikiem jest niższe. W porównaniu z rokiem 2002 sytuacja Łodzi, choć poprawiła się, to jednak na tle innych miast nadal jest bardzo zła. Wskaźnik bezrobocia w Łodzi w 2004 roku wyniósł 12,1 i dał miastu 18 lokatę (spadek o dwie pozycje). Łódź – pod względem poziomu wskaźnika bezrobocia porównywalna jest z podregionem nowosądeckim (notującym wyższy wskaźnik bezrobocia) i podregionem rzeszowsko-tarnobrzeskim (notującym minimalnie niższy wskaźnik bezrobocia).

Od 2002 do 2004 roku liczba pracujących zmniejszyła się w piętnastu województwach (w tym w łódzkim), zwiększyła się tylko w województwie wielkopolskim. Wskaźnik pracujących w 2004 roku w poszczególnych województwach kształtował się następująco:

Liczba pracujących w tysiącach i wielkość wskaźnika pracujących

Województwo	Liczba prac.	Wsk. prac.	Województwo	Liczba prac.	Wsk. prac.
dolnośląskie	659,7	25,8	podkarpackie	530,6	41,2
kujawsko-pomorskie	505,5	38,3	podlaskie	324,6	44,2
lubelskie	614,5	45,8	pomorskie	492,3	35,1
lubuskie	214,6	32,8	śląskie	1 150,0	37,6
łódzkie	686,3	41,8	świętokrzyskie	350,0	43,9
małopolskie	785,5	38,7	warmińsko-mazurskie	313,3	34,6
mazowieckie	1 580,9	48,7	wielkopolskie	956,5	44,3
opolskie	228,4	33,9	zachodniopomorskie	337,3	30,6

Wartość najniższa: 25,8 – dolnośląskie, najwyższa: 48,7 – mazowieckie

Wskaźnik pracujących wyższy niż w łódzkim jest w pięciu województwach, niższy w dziesięciu – w porównaniu z rokiem 2002 pozycja województwa łódzkiego nie uległa zmianie.

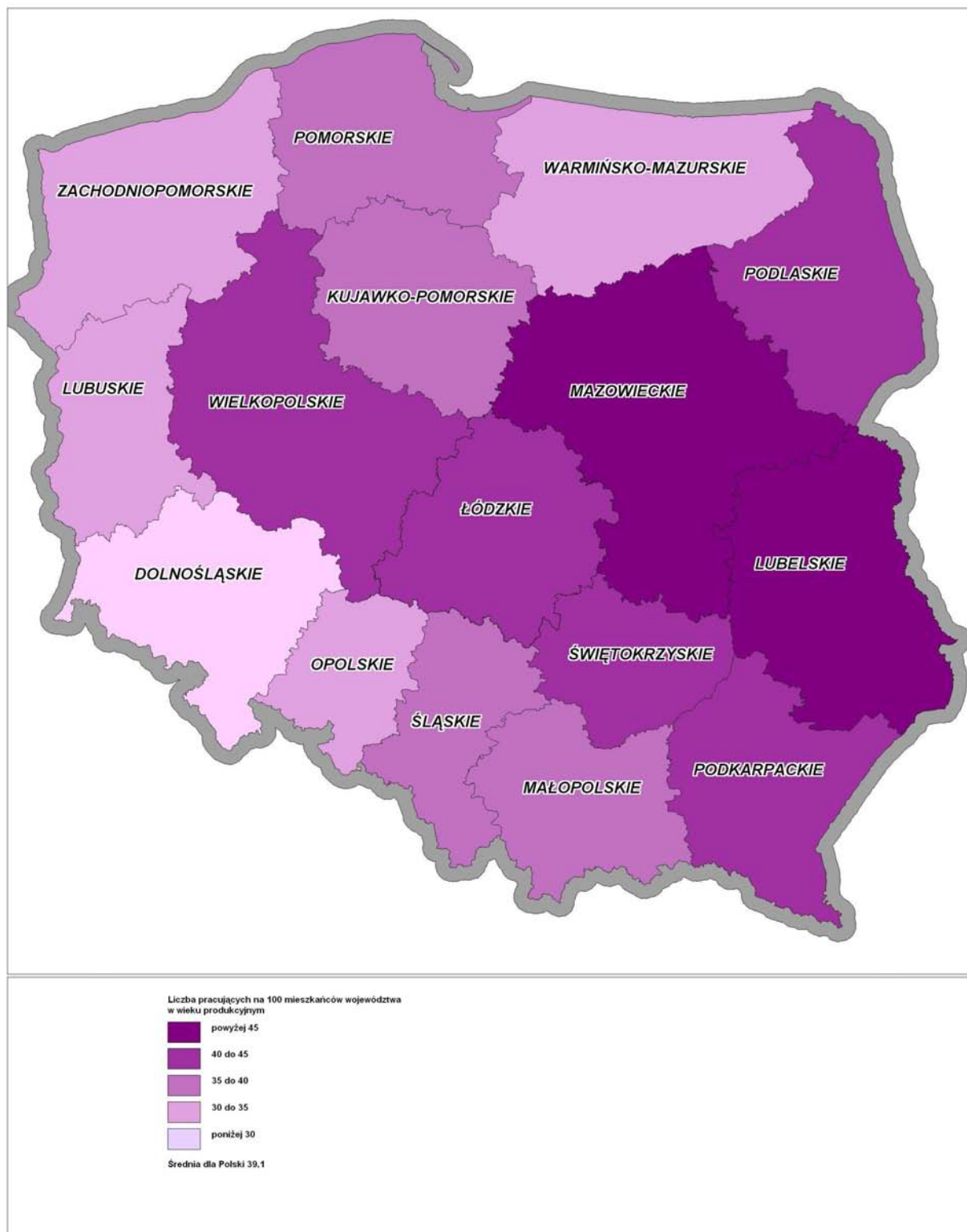
Analiza wskaźnika pracujących w ujęciu podregionalnym wykazuje następujące tendencje:

- Łódź, ze wskaźnikiem pracujących na poziomie 38,4, zostaje daleko w tyle za liderami: Warszawą (67,2), Poznaniem (59,4), Krakowem (49,4). Sytuacja w Łodzi porównywalna jest z podregionem bydgoskim (38,4) i minimalnie lepsza niż w podregionie częstochowskim (38,3).
- Wskaźnik pracujących w podregionie łódzkim w 2004 roku wyniósł 41,3. Jest to niezbyt optymistyczna, przeciętna wartość. Lepsza sytuacja panowała w podregionie konińskim (42,6), gorsza natomiast w radomskim (40,6).

- Zdecydowanie najlepsza sytuacja miała miejsce w podregionie piotrkowsko-skierniewickim, gdzie wskaźnik pracujących w 2004 roku wyniósł 45,5. Lepszą sytuację w Polsce miały tylko podregiony: białkopodlaski (45,7), chełmsko-zamojski (47,1) oraz miasta: Kraków, Poznań i Warszawa. Minimalnie gorszą sytuację miał podregion łomżyński (45,4).

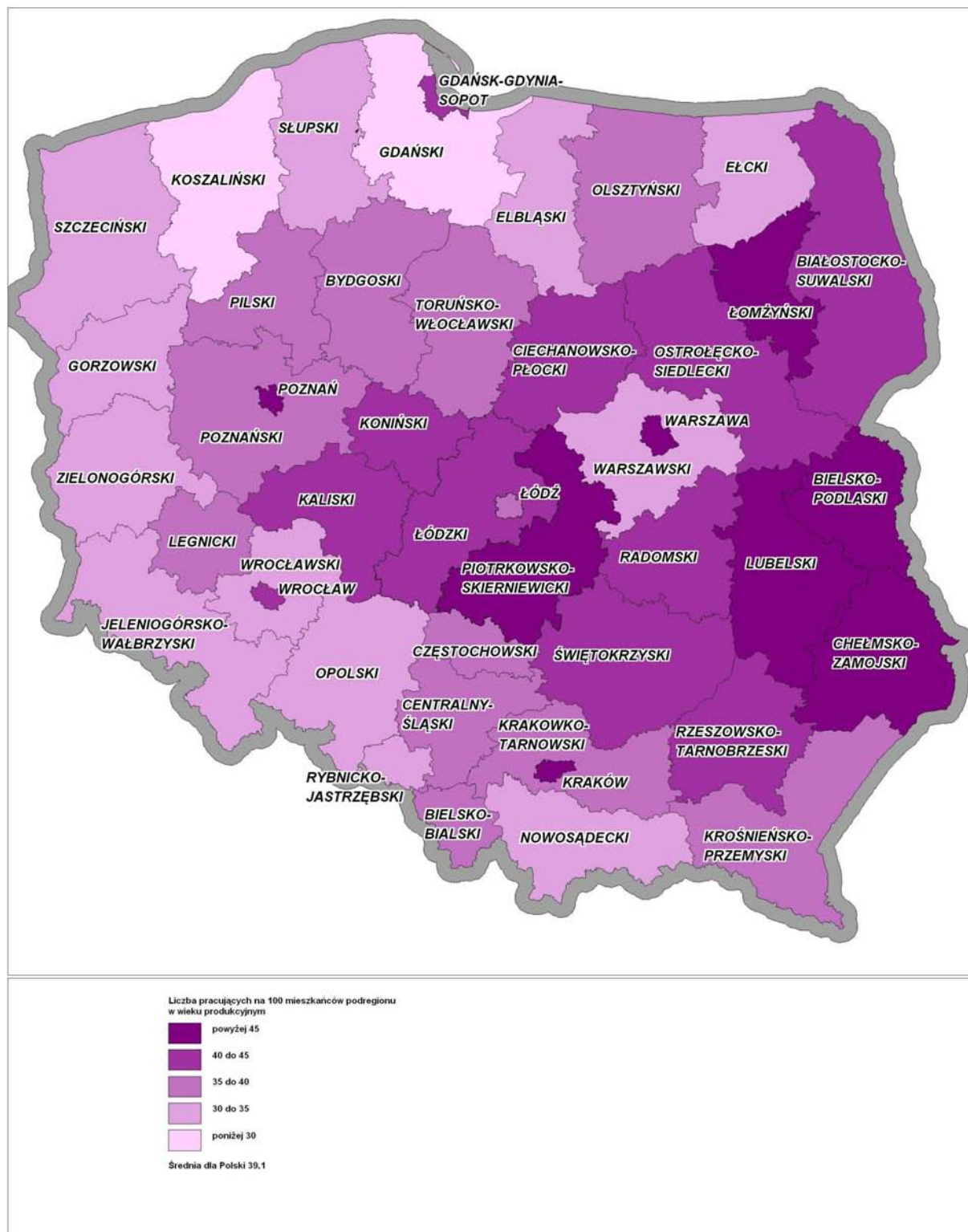
PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
PRACUJĄCY W 2004 R.

BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁODZI
90 - 113 ŁÓDŹ, UL. SIENKIEWICZA 3, SEKRETARIAT TEL.: (42) 630 57 69, FAX: (42) 630 57 70, e-mail: sekretariat@bppwl.lodzkie.pl
Internet: http://bppwl.lodzkie.pl

**PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
PRACUJĄCY W 2004 R.**

3.2. Wielkość i struktura bezrobocia w województwie łódzkim w 2004 roku

Wielkość bezrobocia, wyrażona za pomocą stopy bezrobocia rejestrowanego, była w roku 2004 następująca:

Stopa bezrobocia w powiatach województwa łódzkiego

Powiat	Stopa bezrobocia [%]	Powiat	Stopa bezrobocia [%]
bełchatowski	17,3	piotrkowski grodzki	16,5
brzeziński	20,8	poddębicki	17,0
kutnowski	26,6	radomszczański	24,1
łaski	19,8	rawski	14,4
łęczycki	20,5	sieradzki	18,8
łowicki	14,8	skierniewicki	13,0
łódzki grodzki	18,2	skierniewicki grodzki	14,3
łódzki wschodni	22,0	tomaszowski	25,8
opoczyński	23,3	wieluński	14,0
pabianicki	20,6	wieruszowski	14,0
pajęczański	19,7	zduńskowolski	21,2
piotrkowski	17,5	zgierski	25,8

Wartość najniższa: 13,0 – skierniewicki, najwyższa: 26,6 – kutnowski

Najwyższa stopa bezrobocia (powyżej 20%) w 2004 roku była w powiatach: kutnowskim, tomaszowskim, zgierskim, radomszczańskim, opoczyńskim, łódzkim wschodnim, zduńskowolskim, brzezińskim, pabianickim i łęczyckim. W stosunku do roku 2002 grupa powiatów mających najtrudniejszą sytuację na rynku pracy niestety znacznie się powiększyła. Powiaty, w których w 2004 roku stopa bezrobocia nie przekroczyła 15% to: skierniewicki, Skierniewice, wieluński, wieruszowski, rawski i łowicki.

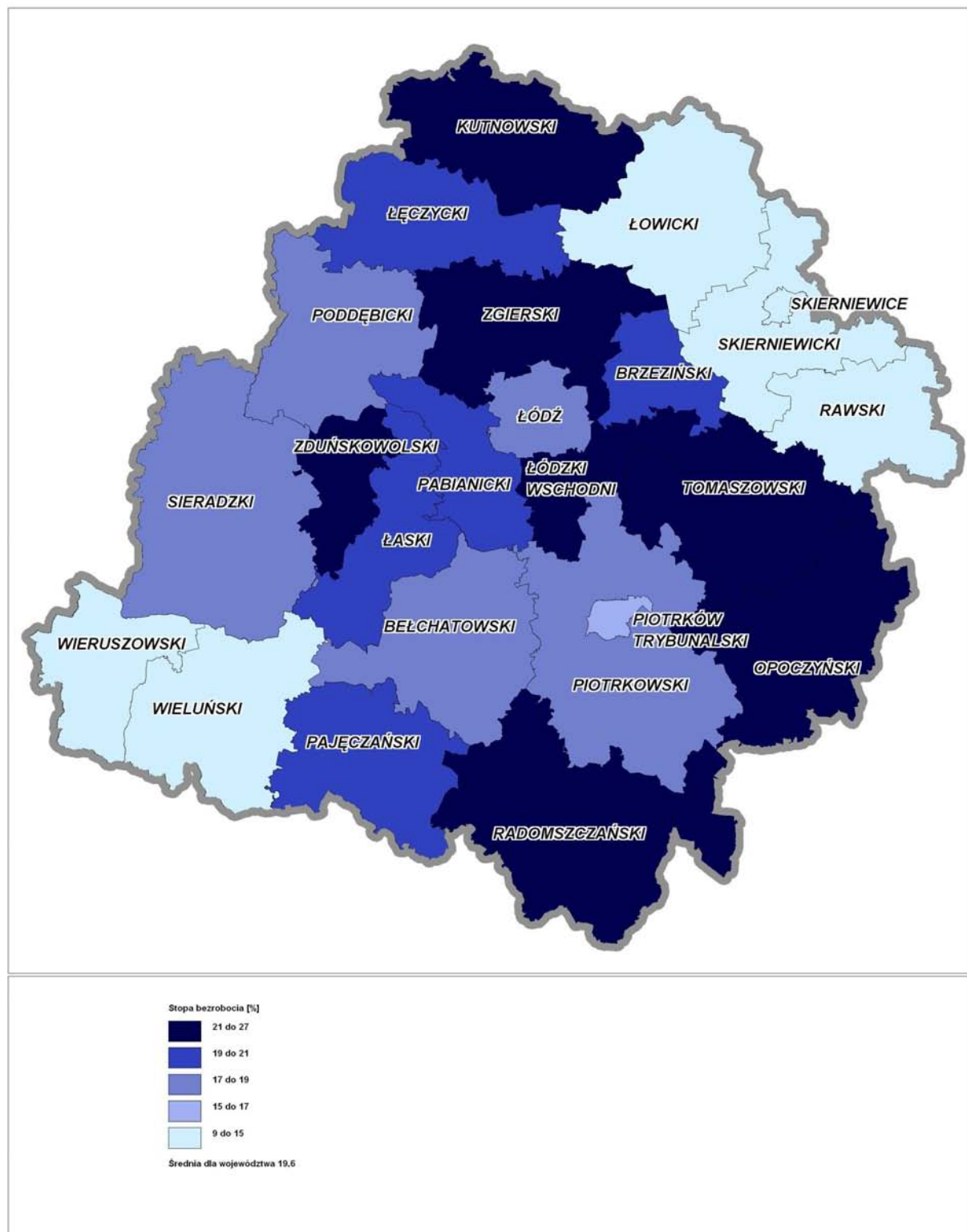
Inny obraz bezrobocia w województwie łódzkim daje analiza wskaźnika bezrobocia:

Liczba bezrobotnych w tysiącach i wielkość wskaźnika bezrobocia

Powiat	Liczba bezr.	Wsk. bezr.	Powiat	Liczba bezr.	Wsk. bezr.
bełchatowski	10,0	13,5	piotrkowski grodzki	5,7	10,9
brzeziński	2,6	13,3	poddębicki	3,4	13,1
kutnowski	12,7	19,0	radomszczański	12,4	17,1
łaski	4,1	12,9	rawski	3,2	10,3
łęczycki	5,2	15,9	sieradzki	10,4	14,0
łowicki	5,3	10,5	skierniewicki	1,8	8,3
łódzki grodzki	61,7	12,1	skierniewicki grodzki	2,7	8,4
łódzki wschodni	5,6	13,8	tomaszowski	13,3	17,5
opoczyński	8,7	18,4	wieluński	4,7	10,0
pabianicki	10,0	13,1	wieruszowski	2,6	9,9
pajęczański	4,2	13,0	zduńskowolski	6,2	14,5
piotrkowski	6,0	11,1	zgierski	15,6	15,1

Wartość najniższa: 8,3 – skierniewicki, najwyższa: 19,0 – kutnowski

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
STOPA BEZROBOCIA W 2004 R.

Ponownie najgorsza sytuacja objawiła się w powiatach podupadłego przemysłu (głównie włókienniczego); kutnowskim, opoczyńskim, tomaszowskim, radomszczańskim, łęczyckim, zgierskim i zduńskowolskim, natomiast najmniejsze bezrobocie ponownie zanotowano w powiatach dawnego woj. skierniewickiego (skierniewicki, Skierniewice, rawski, łowicki) oraz w powiatach wieruszowskim i wieluńskim. Po raz kolejny uwidoczniły się także różnice między stopą bezrobocia i wskaźnikiem bezrobocia. Od 2002 roku stopa bezrobocia wzrosła w przeważającej części powiatów, podczas gdy wskaźnik bezrobocia w przeważającej części powiatów obniżył się. Ponieważ podstawowa zmienna obydwu wskaźników jest taka sama (liczba bezrobotnych zarejestrowanych) za różnicę odpowiedzialna jest zmienna standaryzująca (odpowiednio ludność aktywna zawodowo i ludność w wieku produkcyjnym). Ponieważ liczebność ludności w wieku produkcyjnym jest większa od zasobów siły roboczej (ludności aktywnej zawodowo) wskaźnik bezrobocia jest niższy od stopy bezrobocia. Jeśli stopa bezrobocia rośnie a wskaźnik bezrobocia maleje (właśnie taka sytuacja została odnotowana w większości powiatów) oznacza to zmniejszenie liczby aktywnych zawodowo przy jednoczesnym wzroście populacji ludności w wieku produkcyjnym (wchodzenie w wiek produkcyjny roczników wyżej demograficznego).

Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiatach w 2004 roku przedstawiała się następująco:

Powiat	Bezrobotni z wykształceniem w %				
	Wyższym	Policealnym, śr. zawod.	Ogólnokształ.	Zasadniczym zawodowym	Podstawow. i brak wyk.
bełchatowski	5,4	20,7	9,0	32,5	32,4
brzeziński	4,4	18,5	6,6	35,0	35,5
kutnowski	3,7	22,2	6,7	31,0	36,4
łaski	4,5	20,6	8,8	33,9	32,2
łęczycki	3,6	24,3	6,3	29,5	36,2
łowicki	5,4	25,0	5,3	36,0	28,4
łódzki grodzki	7,4	20,1	10,0	23,8	38,6
łódzki wschodni	4,4	20,1	8,2	30,9	36,5
opoczyński	3,9	20,4	8,4	35,3	31,8
pabianicki	5,1	20,2	7,5	29,1	38,0
pajęczański	3,9	18,7	6,0	33,1	38,3
piotrkowski	4,2	19,5	5,3	30,4	40,7
piotrkowski grodzki	8,0	20,8	10,5	25,7	35,0
poddębicki	3,5	19,0	7,8	29,9	39,7
radomszczański	4,4	21,9	6,3	33,5	33,9
rawski	3,8	21,0	4,5	34,1	36,5
sieradzki	3,9	21,1	9,6	32,8	32,6
skierniewicki	4,6	22,4	6,3	35,8	30,9
skierniewicki grodzki	10,6	24,4	9,5	25,0	30,5
tomaszowski	3,9	21,4	5,9	39,0	29,8
wieluński	5,5	24,0	8,4	35,4	26,7
wieruszowski	4,4	25,9	6,6	34,1	28,9
zduńskowolski	3,9	19,6	10,5	30,2	35,7
zgierski	4,3	21,0	6,8	31,0	36,9

Charakterystyka bezrobotnych w powiatach województwa łódzkiego

Powiat	Udział w bezrobotnych ogółem [%]			
	Bezrobotnych kobiet	Długotrwale bezrobotnych	Pos. prawo do zasiłku	Zwolnionych z przyczyn z.p.
bełchatowski	58,1	54,8	8,2	1,6
brzeziński	44,5	55,1	15,2	1,6
kutnowski	52,2	55,1	15,2	7,2
łaski	46,0	54,4	9,4	4,4
łęczycki	48,5	61,4	6,5	2,9
łowicki	45,3	50,7	8,6	1,0
łódzki grodzki	49,3	54,9	15,6	15,2
łódzki wschodni	46,2	56,5	17,2	2,3
opoczyński	49,5	58,4	15,7	5,4
pabianicki	47,4	51,5	18,3	6,0
pajęczański	47,2	51,0	12,6	0,1
piotrkowski	50,6	55,2	10,5	4,8
piotrkowski grodzki	52,8	53,0	10,1	4,8
poddębicki	41,4	52,9	7,5	2,3
radomszczański	52,7	60,5	14,4	1,9
rawski	45,4	52,0	10,5	1,5
sieradzki	46,9	56,9	9,2	1,1
skierniewicki	50,0	50,2	10,4	4,0
skierniewicki grodzki	54,8	46,0	10,8	5,2
tomaszowski	47,2	56,3	21,4	9,6
wieluński	49,5	53,1	10,3	1,4
wieruszowski	53,9	50,2	10,4	2,2
zduńskowolski	47,3	44,9	22,4	5,9
zgierski	49,3	54,6	19,3	6,4

W stosunku do roku 2002 struktura wykształcenia bezrobotnych nie uległa zasadniczym zmianom. Niektóre powiaty w parach zamieniły swoje pozycje, jednak nie wpłynęło to w żaden znaczący sposób na modyfikacje wniosków płynących z analizy struktury bezrobotnych z 2002 roku, umacniając uprzednie konkluzje:

- Bezrobotnych z wyższym wykształceniem najwięcej jest w powiatach grodzkich (łódzkim, piotrkowskim i skierniewickim), najmniej zaś w rolniczych powiatach województwa.
- Najwięcej bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym notuje się w niedużych powiatach z prężnymi ośrodkami miejskimi oraz w Skierniewicach, natomiast najmniej w małych, silnie rolniczych powiatach.
- Największy odsetek bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym jest w powiatach grodzkich, oraz powiatach z dużymi ośrodkami miejskimi (powiaty: sieradzki i zduńskowolski), najmniej natomiast w rolniczych powiatach województwa.
- Bezrobotni posiadający wykształcenie zawodowe dominują w powiecie tomaszowskim i w typowo rolniczych powiatach województwa, natomiast najmniej bezrobotnych z wykształceniem zawodowym notuje się w powiatach grodzkich.

- Największy odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub bez wykształcenia notuje się w obrębie Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej, najmniej zaś w rolniczych powiatach województwa.
- Najwięcej bezrobotnych kobiet (powyżej 50%) jest w powiatach: bełchatowskim, Skierniewicach, wieruszowskim, Piotrkowie Trybunalskim, radomszczańskim, kutnowskim, piotrkowskim i skierniewickim, natomiast najmniej (poniżej 47%) w powiatach: poddębickim, brzezińskim, łowickim, rawskim, łaskim, łódzkim wschodnim i sieradzkim.
- Największy odsetek długotrwale bezrobotnych (powyżej 57%) notuje się w powiatach: łęczyckim, radomszczańskim, opoczyńskim i brzezińskim, najmniejszy zaś (poniżej 50%) w powiecie: zduńskowolskim i Skierniewicach.
- Największy udział bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku (powyżej 20%) jest w powiatach: zduńskowolskim i tomaszowskim, najmniejszy udział (poniżej 10%) w powiatach: łęczyckim, poddębickim, bełchatowskim, łowickim, sieradzkim i łaskim.
- Największy odsetek bezrobotnych zwolnionych z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy (powyżej 10%) notuje się w Łodzi, najmniej (poniżej 2%) w powiatach: pączęczańskim, łowickim, sieradzkim, wieluńskim, rawskim, brzezińskim, bełchatowskim i radomszczańskim.

3.3. Liczba i struktura pracujących w województwie łódzkim w 2004 roku

Liczba pracujących, wyrażona wskaźnikiem pracujących, w 2004 roku w województwie łódzkim kształtowała się w sposób następujący:

Liczba pracujących w tysiącach i wielkość wskaźnika pracujących

Powiat	Liczba prac.	Wsk. prac.	Powiat	Liczba prac.	Wsk. prac.
bełchatowski	39,9	53,9	piotrkowski grodzki	23,8	45,1
brzeziński	7,3	37,5	poddębicki	13,6	52,7
kutnowski	28,7	43,0	radomszczański	30,6	41,8
łaski	13,0	41,0	rawski	15,4	50,7
łęczycki	17,2	52,9	sieradzki	37,0	49,7
łowicki	25,3	50,1	skierniewicki	10,2	46,5
łódzki grodzki	195,6	38,4	skierniewicki grodzki	13,3	40,8
łódzki wschodni	13,6	33,4	tomaszowski	29,2	38,4
opoczyński	23,8	50,2	wieluński	24,3	50,9
pabianicki	26,6	34,7	wieruszowski	13,4	51,2
pączęczański	13,6	42,3	zduńskowolski	17,3	40,2
piotrkowski	22,5	41,9	zgierski	30,9	29,9

Wartość najniższa: 29,9 – zgierski, najwyższa: 53,9 – bełchatowski

W stosunku do roku 2002 udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym uległ zmniejszeniu w większości powiatów. Przestrzenne zróżnicowanie zjawiska nie uległo zmianie (relatywnie niska liczba pracujących na obszarze ŁOM i powiatu tomaszowskiego, relatywnie wysoka liczba pracujących

w powiatach rolniczych i średnia liczba pracujących w pozostałych powiatach województwa).

W stosunku do roku 2002 wojewódzka struktura zatrudnienia w sektorach gospodarki narodowej uległa kosmetycznym zmianom; o 0,3 % spadło zatrudnienie w przemyśle (do wartości 29,1%) i o 0,3% wzrosło zatrudnienie w usługach nierynkowych (do wartości 21,0%). Odsetek zatrudnionych w rolnictwie i usługach rynkowych pozostał nie zmieniony (wartości odpowiednio 27,9% i 22,0%).

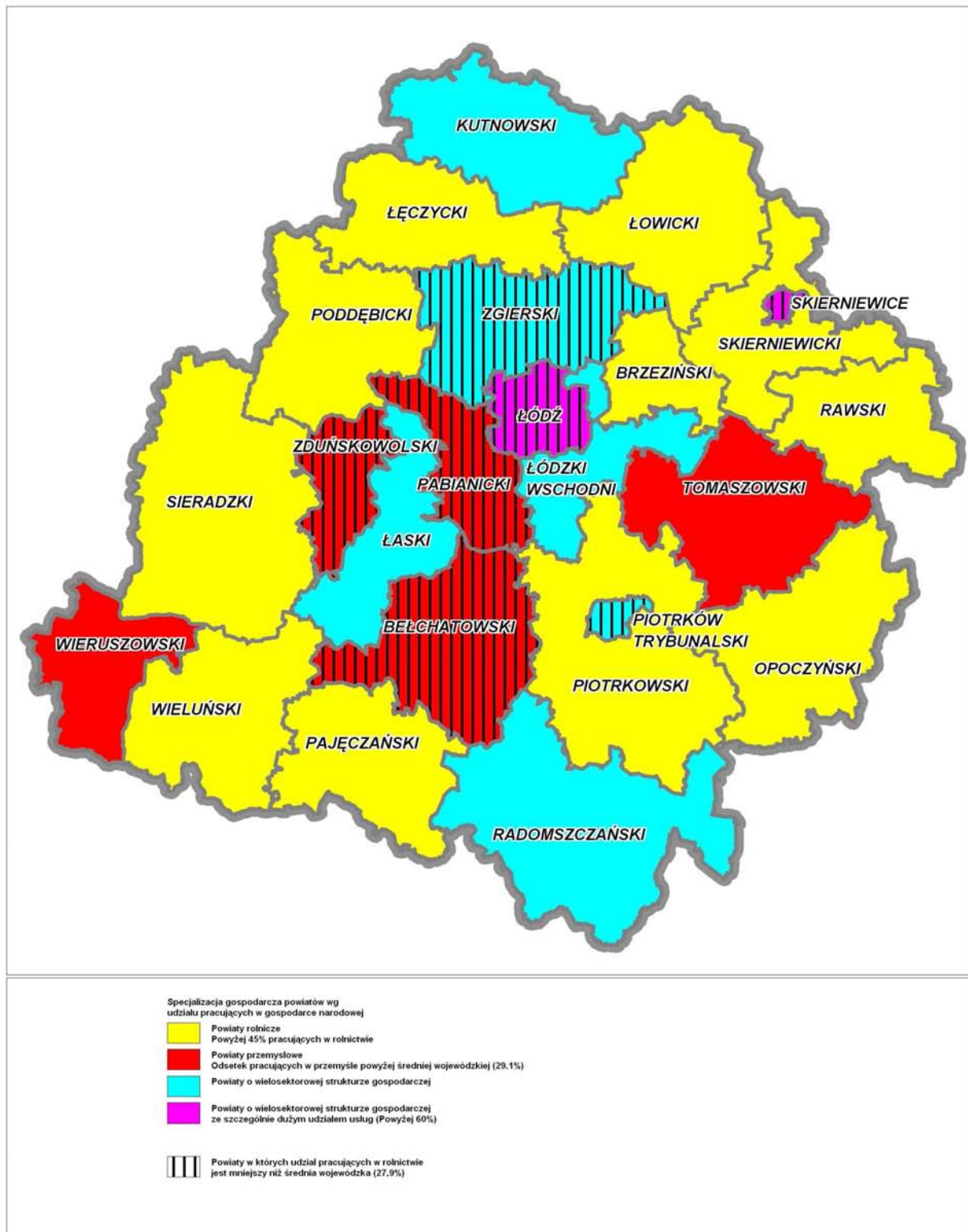
Także struktura pracujących w powiatach województwa nie uległa bardzo dużym zmianom. Najmniej zmian zaszło w sektorze rolniczym, najwięcej w sektorze przemysłowym. Struktura zatrudnienia w sektorach gospodarki narodowej w 2004 roku przedstawiała się następująco:

Powiat	Pracujący w gospodarce narodowej w %			
	Rolnictwo	Przemysł	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
bełchatowski	17,1	53,6	14,4	14,8
brzeziński	51,6	16,3	10,0	22,1
kutnowski	34,2	28,8	17,9	19,1
łaski	41,1	28,5	10,9	19,5
łęczycki	65,6	9,6	10,1	14,8
łowicki	57,2	17,9	10,5	14,4
łódzki grodzki	1,1	30,2	38,8	30,0
łódzki wschodni	33,8	27,9	21,8	16,5
opoczyński	53,1	22,6	9,9	14,4
pabianicki	13,9	47,1	19,4	19,5
pajęczański	56,8	20,5	8,3	14,5
piotrkowski	65,3	16,1	7,1	11,5
piotrkowski grodzki	2,0	39,0	31,6	27,3
poddębicki	64,1	15,3	7,7	11,5
radomszczański	40,0	25,4	16,9	17,7
rawski	56,1	18,6	11,1	14,1
sieradzki	48,3	19,3	12,6	19,8
skierniewicki	78,9	6,3	6,2	8,6
skierniewicki grodzki	3,4	34,7	34,7	26,9
tomaszowski	34,1	30,4	16,4	19,1
wieluński	48,1	25,0	12,3	14,6
wieruszowski	43,2	34,3	9,5	13,1
zduńskowolski	17,7	40,2	23,8	18,3
zgierski	25,1	34,1	18,7	22,0

Specjalizacja gospodarcza niemal wszystkich powiatów pozostała ta sama (patrz rozdział 2.3) – wyjątkami są: powiat tomaszowski, w którym odsetek osób pracujących w przemyśle przekroczył 29,1%, co pozwala zaliczyć powiat do grupy przemysłowych, oraz Piotrków Trybunalski, w którym zatrudnienie w usługach spadło poniżej 60% na korzyść przemysłu.

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004

SPECJALIZACJA GOSPODARCZA POWIATÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO NA PODSTAWIE UDZIAŁU PRACUJĄCYCH W SEKTORACH GOSPODARKI W 2004 R.

4. Przemiany na rynku pracy w latach 2002 - 2004

4.1. Przemiany na rynku pracy województwa łódzkiego w latach 2002 – 2004 na tle kraju

Od 2002 do 2004 we wszystkich województwach spadła liczba bezrobotnych. W siedmiu województwach wskaźnik bezrobocia obniżył się bardziej niż w województwie łódzkim, w dwóch był taki sam, natomiast w sześciu spadek bezrobocia był mniejszy.

Spadek liczby bezrobotnych w tysiącach i wskaźnika bezrobocia w latach 2002 – 2004 w Polsce

Województwo	Liczba bezr. Δ 2004 - 2002	Wsk. bezr.	Województwo	Liczba bezr. Δ 2004 - 2002	Wsk. bezr.
dolnośląskie	-22,1	-1,4	podkarpackie	-17,2	-1,7
kujawsko-pomorskie	-12,0	-1,2	podlaskie	-9,9	-1,6
lubelskie	-14,1	-1,3	pomorskie	-12,1	-1,2
lubuskie	-10,2	-2,0	śląskie	-20,4	-0,7
łódzkie	-16,6	-1,2	świętokrzyskie	-4,9	-0,9
małopolskie	-14,6	-1,0	warmińsko-mazurskie	-14,3	-2,1
mazowieckie	-15,9	-0,7	wielkopolskie	-17,0	-1,1
opolskie	-8,9	-1,5	zachodniopomorskie	-7,0	-1,0

Najmniejszy spadek: -0,7 – mazowieckie, śląskie, największy: -2,1 - warmińsko-mazurskie

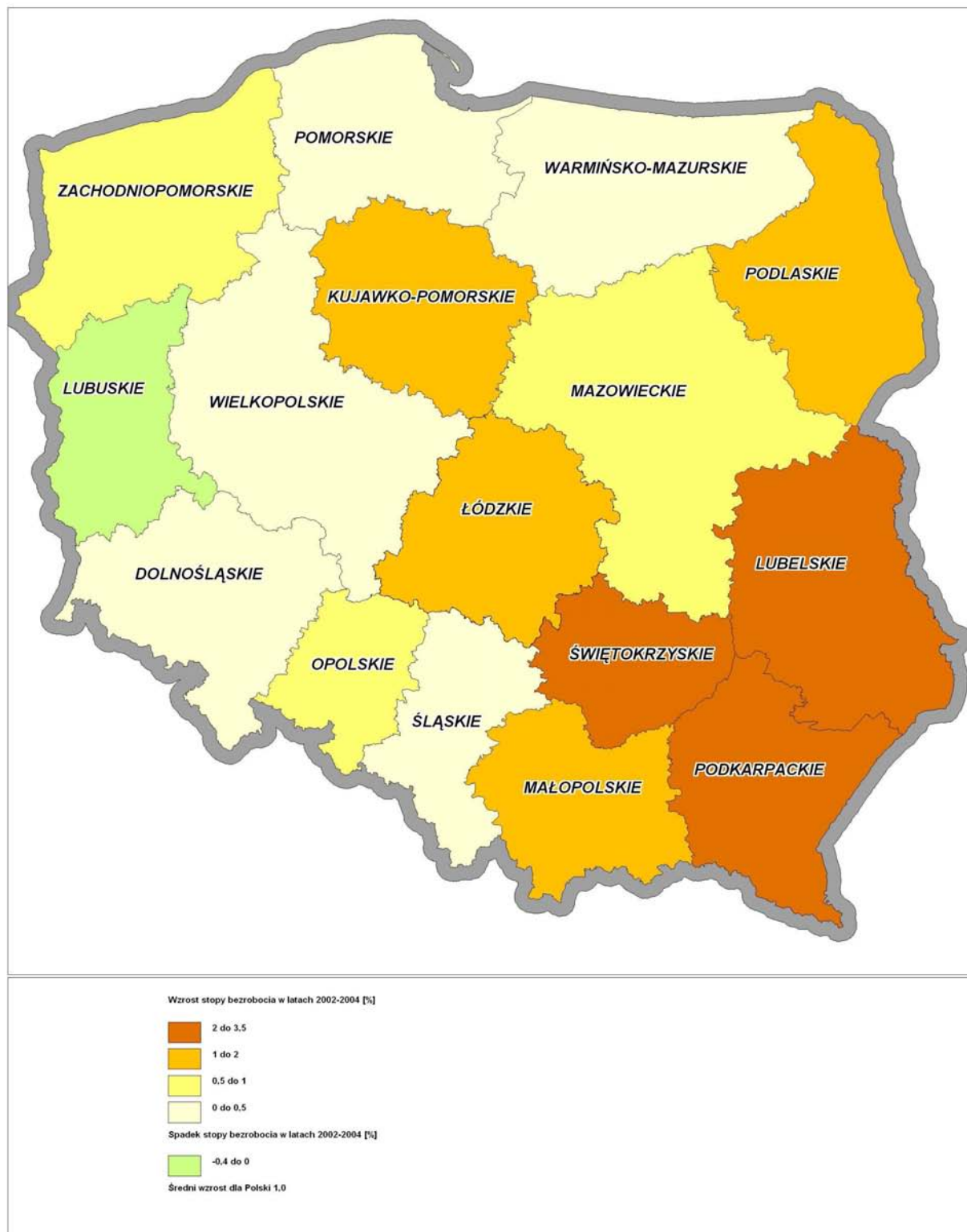
Takiego obrazu bezrobocia w Polsce nie potwierdza jednak analiza oficjalnego wskaźnika czyli stopy bezrobocia rejestrowanego. Co więcej, o ile od 2002 do 2004 roku liczba bezrobotnych i wskaźnik bezrobocia spadają we wszystkich województwach to stopa bezrobocia w tym samym okresie rośnie w trzynastu województwach, w dwóch województwach pozostaje bez zmian, a spada jedynie w województwie lubuskim.

Zmiana stopy bezrobocia rejestrowanego w województwach w latach 2002 – 2004 w Polsce

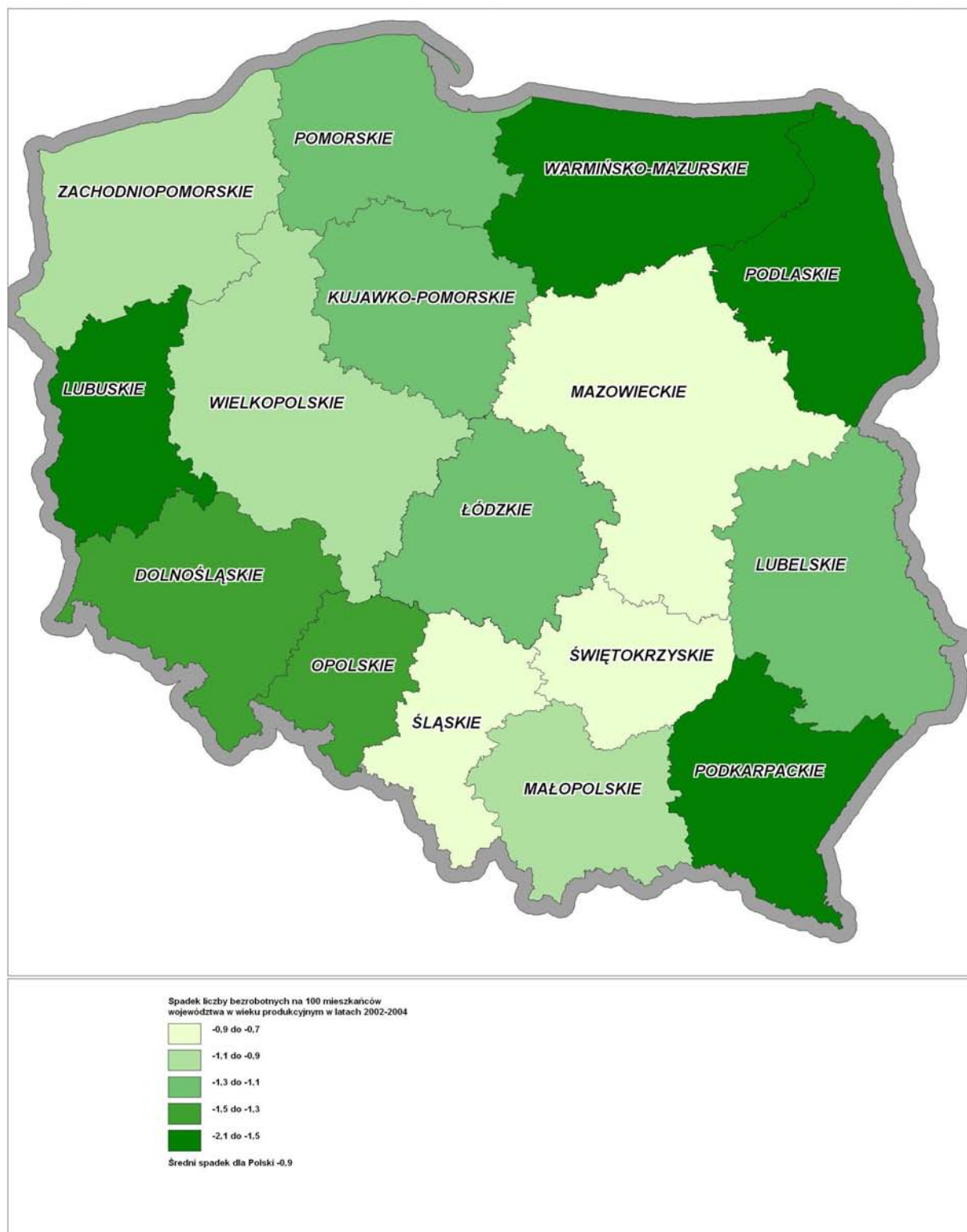
Województwo	Stopa bezr. Δ 2004-2002	Województwo	Stopa bezr. Δ 2004-2002
dolnośląskie	0	podkarpackie	2,2
kujawsko-pomorskie	1,1	podlaskie	1,0
lubelskie	2,1	pomorskie	0,1
lubuskie	-0,4	śląskie	0,4
łódzkie	1,1	świętokrzyskie	3,5
małopolskie	1,2	warmińsko-mazurskie	0,3
mazowieckie	0,9	wielkopolskie	0
opolskie	0,6	zachodniopomorskie	0,9

Największy wzrost: 3,5 – świętokrzyskie, największy spadek: -0,4 – lubuskie

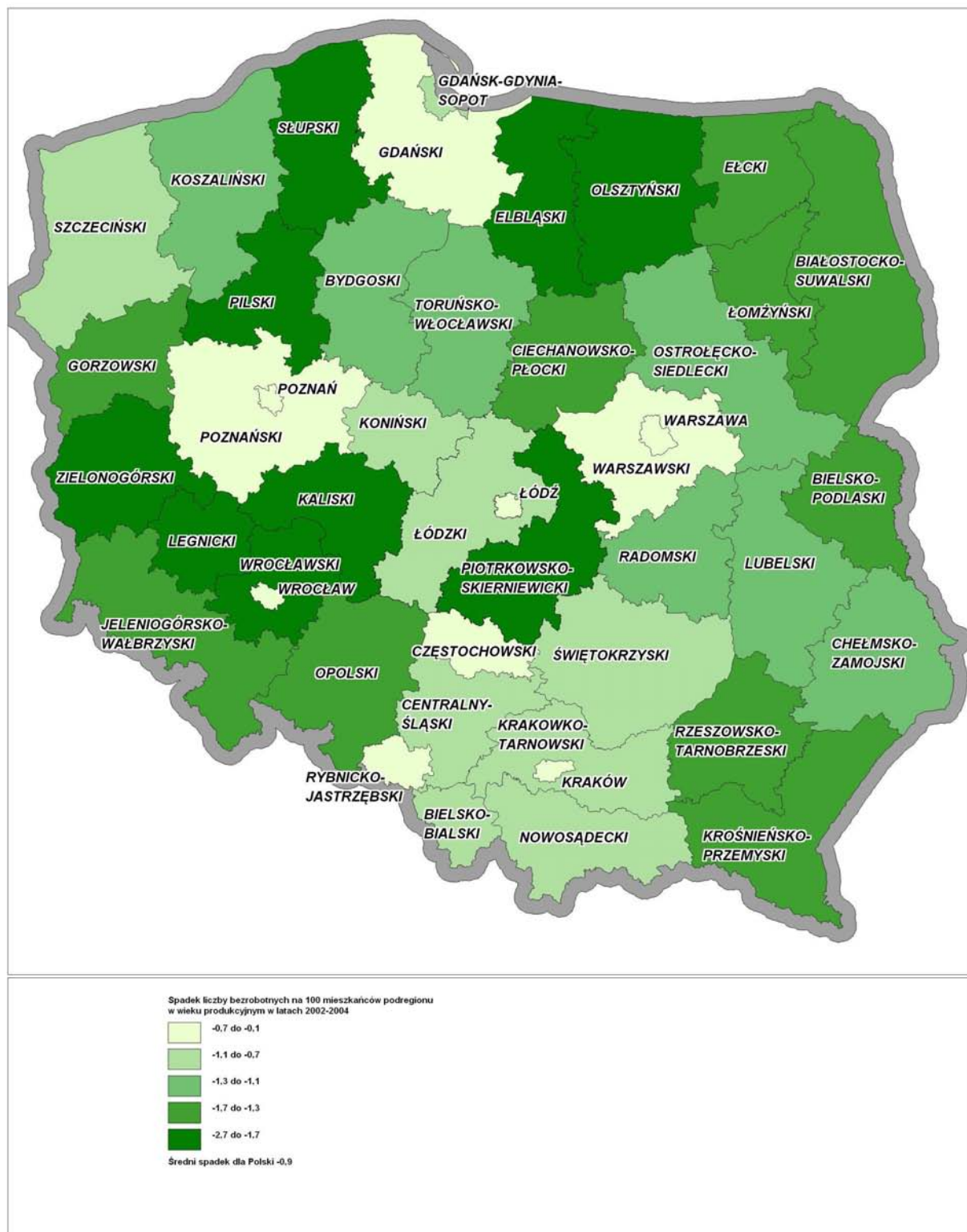
PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
ZMIANA POZIOMU BEZROBOCIA W LATACH 2002-2004

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
ZMIANA POZIOMU BEZROBOCIA W LATACH 2002-2004

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
ZMIANA POZIOMU BEZROBOCIA W LATACH 2002-2004

W okresie od 2002 do 2004 roku największy spadek wskaźnika bezrobocia nastąpił województwach północno-wschodniej i południowo-zachodniej Polski, natomiast najmniejszy ubytek bezrobotnych zanotowano w województwach: mazowieckim, śląskim i świętokrzyskim. O ile sytuacja województw małopolskiego i mazowieckiego jest dość korzystna, to województwo świętokrzyskie wciąż boryka się wysokim poziomem bezrobocia, które spada bardzo powoli.

Pogłębienie analizy wykazuje, że w okresie od 2002 do 2004 wskaźnik bezrobocia spadł we wszystkich podregionach. Najmniejsze spadki nastąpiły w największych miastach (Poznaniu, Warszawie, Wrocławiu, Krakowie i Łodzi) oraz w podregionach: częstochowskim, warszawskim, gdańskim, poznańskim i rybnicko-jastrzębskim. Jest to rezultat względnie dobrej sytuacji na rynku pracy w większości wymienionych podregionów, która w opisywanym okresie nie poprawiała się tak szybko jak w innych rejonach Polski. Niewielki spadek wskaźnika bezrobocia i nienajlepsza sytuacja na rynku pracy występowała w podregionie częstochowskim, w Łodzi, a szczególnie w podregionie gdańskim.

Na uwagę w województwie łódzkim zasługuje postęp jaki dokonał się w podregionie piotrkowsko-skierniewickim, gdzie wskaźnik bezrobocia spadł aż o 1,9 punktu z poziomu 15,3 w roku 2002 do poziomu 13,5 w roku 2004. Większy spadek wskaźnika bezrobocia w omawianym okresie miało w Polsce tylko sześć podregionów. W środku stawki plasuje się podregion łódzki w którym wskaźnik bezrobocia spadł tylko o 1 punkt z 15,1 w 2002 roku do 14,1 w roku 2004.

Podsumowując: województwo łódzkie mieści się w środku ogólnopolskiej stawki, jednak dystans jaki ma do pokonania względem regionów z najlepszą sytuacją na rynku pracy zmniejsza się zbyt wolno. Szczególnie rozczarowujące jest bardzo powolne polepszanie się sytuacji w samej Łodzi.

Różnica wskaźnika pracujących w roku 2004 i 2002 – podobnie jak wskaźnika bezrobocia – w niemal wszystkich województwach¹⁴ jest ujemna. O ile zmniejszające się bezrobocie jest zjawiskiem pozytywnym, to kurczący się rynek pracy nie skłania do optymistycznych prognoz.

Zmiana liczby pracujących w tysiącach i wskaźnika pracujących w latach 2002 – 2004 w Polsce

Województwo	Liczba prac. Δ 2004 - 2002	Wsk. prac. Δ 2004 - 2002	Województwo	Liczba prac. Δ 2004 - 2002	Wsk. prac. Δ 2004 - 2002
dolnośląskie	-1,9	-0,5	podkarpackie	4,4	-0,5
kujawsko-pomorskie	-2,1	-0,9	podlaskie	2,0	-0,7
lubelskie	2,3	-0,7	pomorskie	-0,8	-0,9
lubuskie	4,4	-0,1	śląskie	-38,0	-1,5
łódzkie	-3,2	-0,6	świętokrzyskie	-0,6	-0,8
małopolskie	9,7	-0,5	warmińsko-mazurskie	5,3	-0,3
mazowieckie	-18,7	-1,6	wielkopolskie	28,1	0,2
opolskie	-1,6	-0,6	zachodniopomorskie	-5,0	-1,0

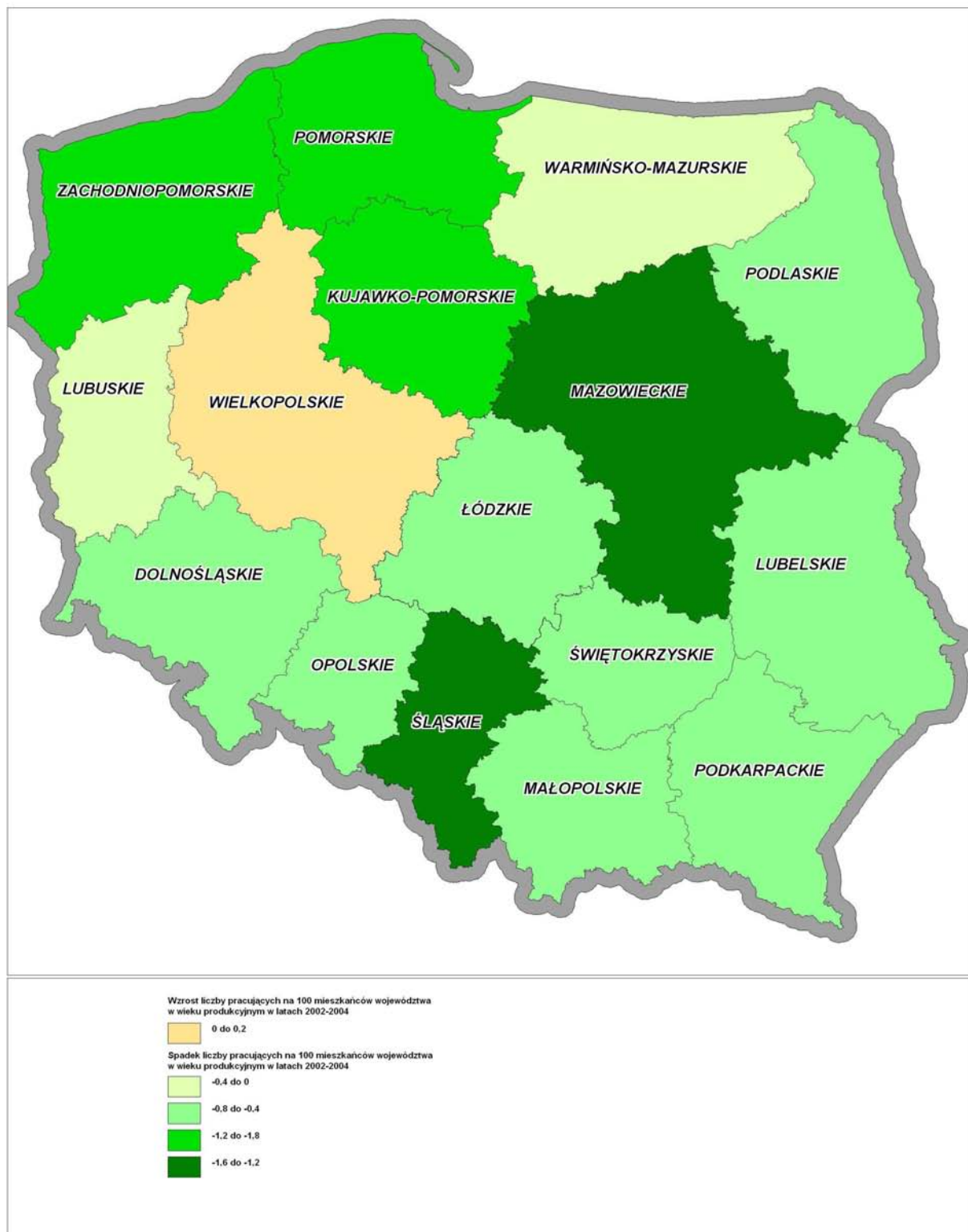
Największy wzrost: 0,2 – wielkopolskie, największy spadek: -1,6 - mazowieckie

¹⁴ Z wyjątkiem województwa wielkopolskiego.

BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁODZI
 90 - 113 ŁÓDŹ, UL. SIENKIEWICZA 3, SEKRETARIAT TEL.: (42) 630 57 69, FAX: (42) 630 57 70, e-mail: sekretariat@bppwl.lodzkie.pl
 Internet: http://bppwl.lodzkie.pl

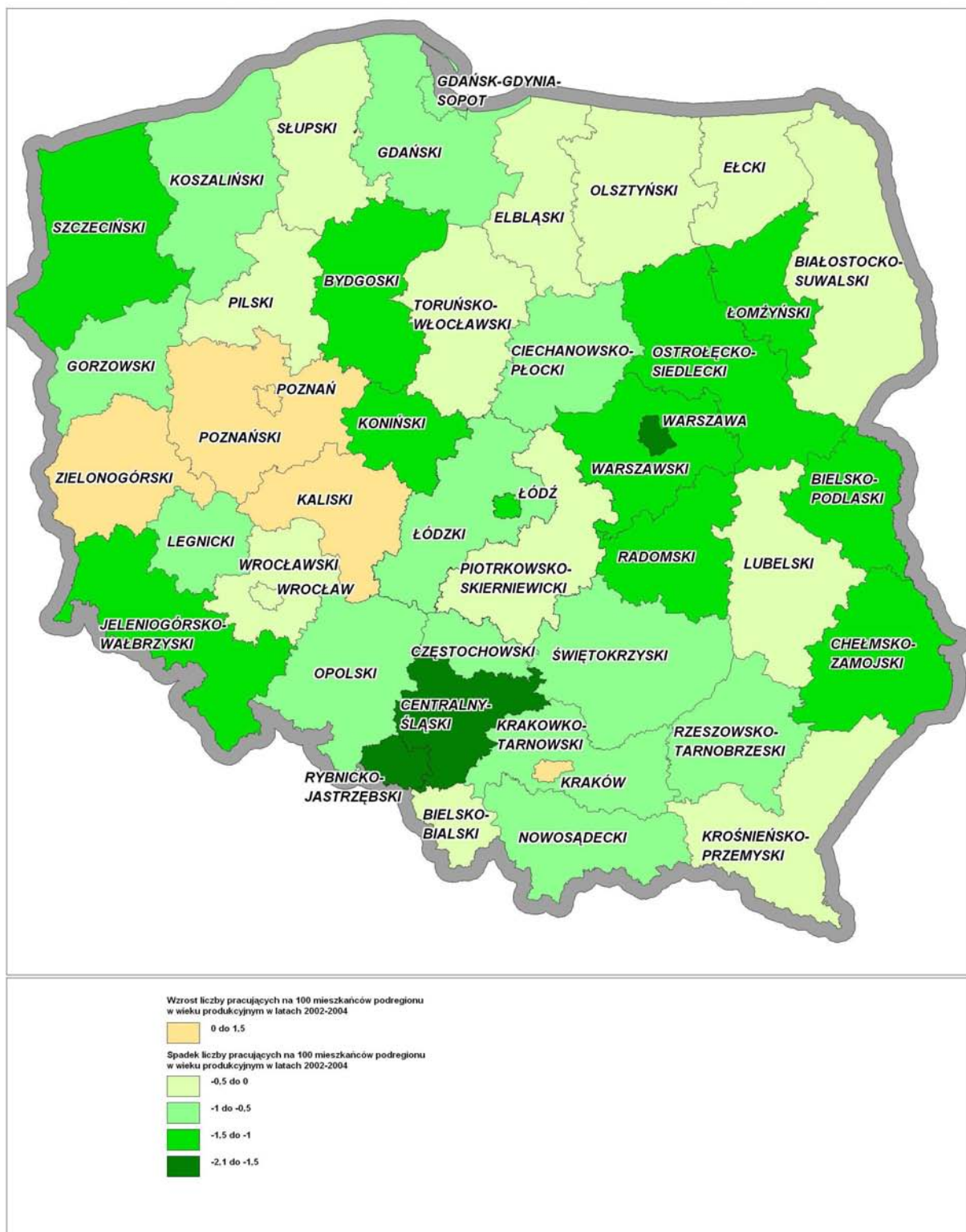
PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
ZMIANA LICZBY PRACUJĄCYCH W LATACH 2002-2004

BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁÓDZI
90 - 113 ŁÓDŹ, UL. SIENKIEWICZA 3, SEKRETARIAT TEL.: (42) 630 57 69, FAX: (42) 630 57 70, e-mail: sekretariat@bppwl.lodzkie.pl
Internet: http://bppwl.lodzkie.pl

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
ZMIANA LICZBY PRACUJĄCYCH W LATACH 2002-2004

W omawianym okresie w ośmiu województwach spadek wskaźnika pracujących był większy niż w województwie łódzkim, w dwóch spadek był identyczny, natomiast w pozostałych pięciu sytuacja była lepsza (mniejszy spadek wskaźnika).

Analiza sytuacji w podregionach nie wypada dla województwa łódzkiego pomyślnie. W okresie od 2002 do 2004 roku liczba pracujących w Łodzi spadła ze 202,1 tys. do 195,6 co przełożyło się na spadek wskaźnika pracujących o 1,2 punktu. W tym czasie inne duże miasta (Poznań i Kraków) zwiększyły swój wskaźnik pracujących odpowiednio o 1,5 i 0,9 pkt. Podobny spadek wskaźnika pracujących zanotowały podregiony: koniński, jeleniogórsko-wałbrzyski i radomski.

Sytuacja podregionu łódzkiego nie uległa w latach 2002-2004 większym zmianom; spadek liczby miejsc pracy był w podregionie na poziomie średnim i wyniósł -0,7 (z 42,0 w 2002 roku do 41,3 w roku 2004). Taki sam spadek zanotował podregion Gdańsk-Gdynia-Sopot.

W omawianym okresie sytuacja w województwie najmniej pogorszyła się w podregionie piotrkowsko-skierniewickim. Niewielki spadek wskaźnika o 0,1 pkt. przełożył się na siódme miejsce w kraju. Nieco lepsza sytuacja panowała w podregionie elbląskim, gdzie wskaźnik pracujących nie zmienił się, a gorsza w podregionie wrocławskim, gdzie wskaźnik pracujących spadł o 0,2.

W stosunku do innych regionów Polski, województwo łódzkie mieści się w środku stawki. Niestety, stolica województwa – Łódź, która powinna być motorem rozwoju całego regionu, w latach 2002-2004 nie wykorzystała szansy i do końca 2004 roku tkwiła w społeczno-gospodarczym marazmie, który przełożył się na wysoki poziom bezrobocia i względnie niski standard życia jak na miasto tej wielkości.

4.2. Zmiana wielkości i struktury bezrobocia w województwie łódzkim w latach 2002 – 2004.

W większości powiatów województwa łódzkiego stopa bezrobocia rejestrowanego podniosła się. Miasta na prawach powiatu – Piotrków Trybunalski, Skierniewice i Łódź – oraz powiaty rawski i wieruszowski, są jedynymi powiatami w których stopa bezrobocia spadła. Jest to ważny moment dla wojewódzkiego rynku pracy, bowiem przynajmniej częściowo został odwrócony trend stałego narastania bezrobocia we wszystkich powiatach województwa łódzkiego. Natomiast polepszenie sytuacji na rynku pracy w Łodzi (skupiającej niemal jedną trzecią bezrobotnych województwa) jest bardzo istotne dla całego regionu.

Zmiana stopy bezrobocia w latach 2002 – 2004 w województwie łódzkim

Powiat	Stopa bezrobocia Δ 2002 – 2004	Powiat	Stopa bezrobocia Δ 2002 - 2004
bełchatowski	0,0	piotrkowski grodzki	-1,9
brzeziński	1,3	poddębicki	2,9
kutnowski	2,7	radomszczański	2,7
łaski	2,6	rawski	-0,6
łęczycki	2,6	sieradzki	3,6
łowicki	0,4	skierniewicki	3,5
łódzki grodzki	-0,6	skierniewicki grodzki	-0,9
łódzki wschodni	2,8	tomaszowski	1,4
opoczyński	4,2	wieluński	1,2
pabianicki	0,0	wieruszowski	-0,2
pajęczański	3,5	zduńskowolski	3,1
piotrkowski	2,2	zgierski	1,0

Największy wzrost: 4,2 – opoczyński, największy spadek: -1,9 – piotrkowski grodzki

Analiza zmiany wskaźnika bezrobocia dostarcza kolejnych wniosków na temat bezrobocia:

Zmiana liczby bezrobotnych w osobach i wskaźnika bezrobocia w latach 2002 – 2004 w województwie łódzkim

Powiat	Liczba bezr. Δ 2002 – 2004	Wsk. bezr. Δ 2002 – 2004	Powiat	Liczba bezr. Δ 2002 – 2004	Wsk. bezr. Δ 2002 – 2004
bełchatowski	-1 258	-2,2	piotrkowski grodzki	-997	-1,9
brzeziński	-360	-2,0	poddębicki	-261	-1,1
kutnowski	-635	-1,0	radomszczański	-1 385	-2,1
łaski	-277	-1,2	rawski	-788	-2,8
łęczycki	-272	-1,0	sieradzki	245	0,1
łowicki	-987	-2,1	skierniewicki	-129	-0,7
łódzki grodzki	-3 437	-0,7	skierniewicki grodzki	-296	-1,1
łódzki wschodni	217	0,0	tomaszowski	-1 023	-1,6
opoczyński	-431	-1,3	wieluński	-970	-2,3
pabianicki	-989	-1,4	wieruszowski	-755	-3,2
pajęczański	-758	-2,5	zduńskowolski	484	0,8
piotrkowski	-892	-1,9	zgierski	-653	-1,0

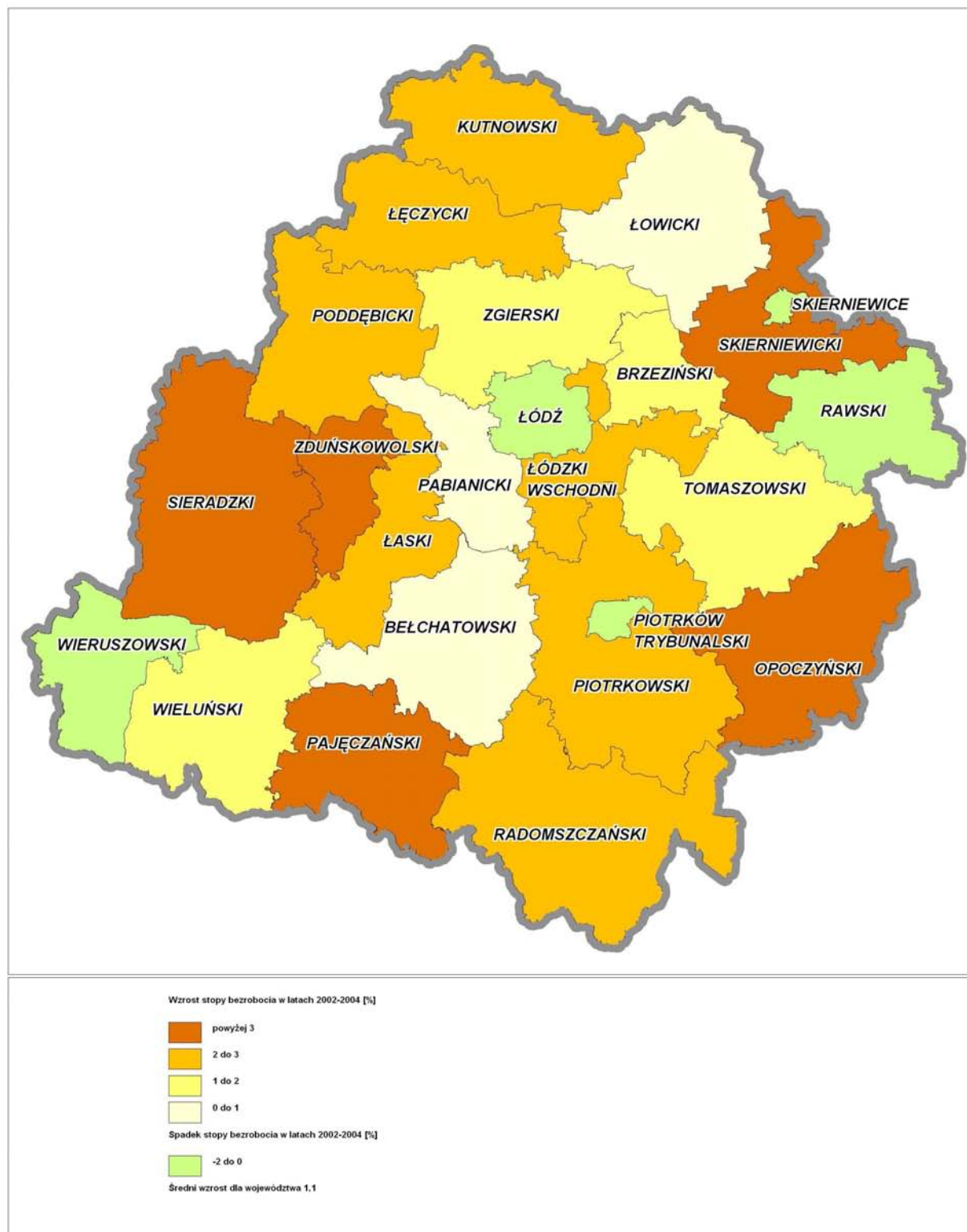
Największy wzrost: 0,8 – zduńskowolski, największy spadek: -3,2 – wieruszowski

Dopiero porównanie dynamiki zmian stopy bezrobocia i wskaźnika bezrobocia ujawnia jak różny obraz rynku pracy można uzyskać używając tych wskaźników¹⁵.

¹⁵ Wyjaśnienia opisujące przyczyny różnic między stopą bezrobocia a wskaźnikiem bezrobocia oraz metody obliczania obydwu wskaźników znajdują się rozdziałach 2.2 i 3.2 niniejszego opracowania.

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004

ZMIANA STOPY BEZROBOCIA W LATACH 2002-2004

Warto zwrócić uwagę na bardzo podobnie wyglądającą dynamikę zmian wskaźnika bezrobocia i stopy bezrobocia dla powiatów grodzkich¹⁶, oraz na powiaty rolnicze (pajęczański, opoczyński, piotrkowski, skierniewicki, poddębicki i radomszczański) gdzie rozbieżności między wskaźnikiem a stopą bezrobocia były największe¹⁷. W powiatach, w których rozbieżności między stopą a wskaźnikiem bezrobocia są najmniejsze nastąpił stosunkowo najmniejszy ubytek aktywnych zawodowo w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym.

Największe zmiany w strukturze wykształcenia bezrobotnych ujawniły się w grupie z wykształceniem wyższym. W każdym powiecie województwa łódzkiego przybyło najlepiej wykształconych bezrobotnych. Najwięcej bezrobotnych z wykształceniem wyższym w okresie 2002 – 2004 przybyło w Skierniewicach i Piotrkowie Trybunalskim, najmniej w powiatach pabianickim i rawskim.

Zmiany struktury wykształcenia bezrobotnych w latach 2002-2004 w powiatach województwa łódzkiego

Powiat	Bezrobotni z wykształceniem w % Δ 2002 – 2004				
	Wyższym	Policealnym, śr. zawod.	Ogólnokszt.	Zasadniczym zawodowym	Podstawow. i brak wyk.
bełchatowski	1,8	0,1	1,6	-3,8	0,2
brzeziński	1,4	-0,5	1,2	-2,2	0,2
kutnowski	0,9	1,1	0,9	-2,5	-0,4
łaski	1,1	0,4	2,1	-2,9	-0,7
łęczycki	1,2	1,9	0,6	-1,5	-2,2
łowicki	0,5	1,1	0,4	-3,0	1,0
łódzki grodzki	0,7	-0,6	0,6	-0,6	-0,2
łódzki wschodni	1,3	0,1	1,8	-3,5	0,2
opoczyński	1,2	1,6	1,4	-1,7	-2,6
pabianicki	0,3	-0,3	-0,2	-0,6	0,8
pajęczański	1,2	0,4	1,1	-2,3	-0,4
piotrkowski	1,5	1,8	0,2	-3,2	-0,3
piotrkowski grodzki	2,3	-0,7	0,5	-2,4	0,3
poddębicki	0,9	0,5	2,0	-3,0	-0,3
radomszczański	0,7	0,8	0,2	-1,9	0,1
rawski	0,3	1,3	-1,9	-1,4	1,8
sieradzki	0,9	1,1	0,8	-1,7	-1,0
skierniewicki	0,7	1,2	1,4	-5,4	2,2
skierniewicki grodzki	4,3	-1,3	1,4	-5,5	1,2
tomaszowski	1,4	1,6	0,8	-2,5	-1,3
wieluński	1,8	0,8	1,5	-4,2	0,2
wieruszowski	1,7	1,7	0,1	-3,6	0,2
zduńskowolski	0,6	-1,6	2,2	-1,1	-0,1
zgierski	0,5	0,5	0,7	-1,9	0,2

¹⁶ Największa rozbieżność wskaźników wynikała w przypadku Skierniewic – 0,2 pkt, natomiast w Piotrkowie Trybunalskim stopa bezrobocia i wskaźnik bezrobocia obniżyły się o taką samą wartość.

¹⁷ Największą rozbieżność wskaźników notują powiaty: pajęczański – 6 pkt i opoczyński 5,5 pkt.

Bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym najwięcej przybyło w powiatach: łęczyckim, piotrkowskim, wieruszowskim, opoczyńskim i tomaszowskim, natomiast najbardziej ubyło w powiecie zduńskowolskim, Skierniewicach, Piotrkowie Trybunalskim, Łodzi i powiecie brzezińskim.

Bezrobotnych z wykształceniem ogólnokształcącym najwięcej przybyło w powiatach: zduńskowolskim, łaskim i poddębickim, natomiast najbardziej ubyło w powiatach rawskim i pabianickim.

We wszystkich powiatach województwa łódzkiego zanotowano ubytek bezrobotnych z wykształceniem zawodowym zasadniczym. Najmniej bezrobotnych z tym wykształceniem ubyło w Łodzi i powiecie pabianickim, natomiast najbardziej zmniejszył się ich odsetek w Skierniewicach i powiatach: skierniewickim, wieluńskim i bełchatowskim.

Osób z innym rodzajem wykształcenia i bez wykształcenia przybyło najwięcej w powiatach: skierniewickim, rawskim, mieście Skierniewice i powiecie łowickim, natomiast najbardziej ubyło w powiatach: opoczyńskim, łęczyckim, tomaszowskim, sieradzkim i łaskim.

Inne zmiany struktury bezrobotnych w latach 2002- 2004 w powiatach województwa łódzkiego

Powiat	Udział w bezrobotnych ogółem [%] Δ 2002 – 2004			
	Bezrobotnych kobiet	Długotrwale bezrobotnych	Pos. prawo do zasiłku	Zwolnionych z przyczyn z.p.
bełchatowski	1,3	3,6	-10,5	-0,2
brzeziński	-2,2	-1,3	-2,7	-2,5
kutnowski	2,5	-1,4	-3,1	-2,5
łaski	0,9	1,3	-1,4	0,7
łęczycki	-0,3	0,6	-7,7	-0,5
łowicki	-1,9	-4,8	-0,8	0,8
łódzki grodzki	-1,1	2,5	-5,0	-1,4
łódzki wschodni	-0,9	0,4	-3,2	-4,9
opoczyński	0,2	1,9	-4,6	-4,7
pabianicki	-1,3	1,8	-2,5	-0,9
pajęczański	1,1	1,7	-13,9	-0,3
piotrkowski	1,5	-2,6	1,3	-2,2
piotrkowski grodzki	-0,3	-2,6	1,0	-2,9
poddębicki	0,1	-4,6	-0,9	-0,8
radomszczański	0,1	-0,2	-2,0	-1,1
rawski	-2,7	-3,0	1,4	-1,1
sieradzki	0,1	1,8	-1,5	-0,6
skierniewicki	0,1	3,2	-1,5	0,2
skierniewicki grodzki	0,7	2,0	-3,2	1,8
tomaszowski	0,2	-1,2	1,1	-0,8
wieluński	1,4	-2,3	1,2	-0,1
wieruszowski	2,6	-2,9	2,5	-1,3
zduńskowolski	1,4	-0,8	10,3	0,9
zgierski	0,5	1,0	-1,3	-1,7

Najwięcej bezrobotnych kobiet (wzrost powyżej 1%) przybyło w powiatach: wieruszowskim, kutnowskim, piotrkowskim, zduńskowolskim, wieluńskim, bełchatowskim i pączęchańskim, natomiast największy ubytek (spadek większy niż 1%) nastąpił w powiatach: rawskim, brzezińskim, łowickim, pabianickim i w Łodzi.

Największy przyrost długotrwale bezrobotnych (2% i więcej) nastąpił w powiatach: bełchatowskim i skierniewickim oraz w Łodzi i Skierniewicach. Największy odsetek długotrwale bezrobotnych ubył (spadek większy niż 2%) w powiatach: łowickim, poddębickim, rawskim, wieruszowskim, Piotrkowie Trybunalskim, piotrkowskim i wieluńskim.

Największy wzrost odsetka bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku (wzrost powyżej 10%) nastąpił w powiecie zduńskowolskim, natomiast największy spadek (większy niż 10%) miał miejsce w powiatach: pączęchańskim i bełchatowskim.

Najwięcej bezrobotnych zwolnionych z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy przybyło (wzrost powyżej 0%) w Skierniewicach i w powiatach: zduńskowolskim, łowickim, łaskim i skierniewickim. Największy ubytek (spadek większy niż 2%) tego rodzaju bezrobotnych zanotowano w powiatach: łódzkim wschodnim, opoczyńskim, Piotrkowie Trybunalskim, kutnowskim, brzezińskim i piotrkowskim.

4.3. Zmiana liczby i struktury pracujących w województwie łódzkim w latach 2002 – 2004.

W okresie od 2002 do 2004 roku w większości powiatów województwa łódzkiego nastąpiło zmniejszenie liczby pracujących w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Zmiana liczby pracujących w osobach i wskaźnika pracujących w latach 2002 – 2004 w powiatach województwa łódzkiego

Powiat	Liczba prac.	Wsk. prac.	Powiat	Liczba prac.	Wsk. prac.
	Δ 2002 – 2004			Δ 2002 – 2004	
bełchatowski	494	-1,2	piotrkowski grodzki	534	1,1
brzeziński	-119	-1,0	poddębicki	-163	-1,0
kutnowski	342	0,3	radomszczański	409	0,1
łaski	358	0,3	rawski	630	1,3
łęczycki	107	-0,1	sieradzki	162	-0,6
łowicki	-241	-1,0	skierniewicki	78	-0,2
łódzki grodzki	-6 415	-1,2	skierniewicki grodzki	920	2,0
łódzki wschodni	480	-0,1	tomaszowski	241	-0,2
opoczyński	15	-1,0	wieluński	214	-0,5
pabianicki	-459	-1,0	wieruszowski	240	-0,2
pączęchański	33	-0,3	zduńskowolski	-862	-2,9
piotrkowski	56	-0,7	zgierski	-250	-0,9

Najwyższy wzrost: 2,0 – Skierniewice, najwyższy spadek: -2,9 – zduńskowolski

Z tej niekorzystnej tendencji wyłamało się sześć powiatów: Skierniewice, rawski, Piotrków Trybunalski, kutnowski, łaski i radomszczański. Niestety, wzrost

liczby pracujących dotyczył tych miast i powiatów, które nie generują dużej liczby miejsc pracy. Powiaty, które dają zatrudnienie największej liczbie osób (Łódź, bełchatowski, sieradzki, zgierski) zanotowały spadek wskaźnika pracujących. Największy spadek (powyżej 1 pkt.) zanotowano w powiatach: zduńskowolskim, Łodzi, bełchatowskim, brzezińskim, opoczyńskim, poddębickim, pabianickim i łowickim.

Jednak spadek wskaźnika pracujących nie zawsze jest jednoznaczny ze zmniejszeniem się liczby pracujących ogółem w danym powiecie. Przykładem może być powiat bełchatowski, który w latach 2002 – 2004 zanotował spadek wskaźnika pracujących o 1,2 punktu, podczas gdy w tym samym okresie liczba pracujących zwiększyła się o 494 osoby. Przyczyną niezgodności jest sytuacja demograficzna powiatu, w którym znacząco przybyło osób w wieku produkcyjnym.

Analiza zmian struktury zatrudnienia w województwie łódzkim pozwala określić jakie tendencje występują w poszczególnych powiatach:

- Rolnictwo – do powiatów w których najszybciej zwiększa się liczba pracujących w rolnictwie (wzrost powyżej 0,3%) należą: zduńskowolski, poddębicki, brzeziński, łowicki. Powiaty, w których zatrudnienie w rolnictwie spada najszybciej to (spadek powyżej 0,3%): rawski, łaski, łódzki wschodni, piotrkowski, łęczycki, wieruszowski, radomszczański, kutnowski, wieluński, tomaszowski.
- Przemysł – do powiatów w których najszybciej zwiększa się liczba pracujących w przemyśle (wzrost powyżej 1,0%) należą: łaski, Piotrków Trybunalski, kutnowski, rawski, wieluński, tomaszowski, piotrkowski. Liczba pracujących w przemyśle najszybciej spada (spadek powyżej 1,0%) w powiatach: zduńskowolskim, Łodzi, pabianickim, bełchatowskim, radomszczańskim, skierniewickim.
- Usługi rynkowe – do powiatów w których najszybciej zwiększa się liczba pracujących w usługach rynkowych (wzrost powyżej 1,0%) należą: radomszczański, rawski, Skierniewice, zduńskowolski, łódzki wschodni, skierniewicki, bełchatowski, wieruszowski. Powiaty notujące największy spadek zatrudnienia w usługach rynkowych (spadek powyżej 1,0%) to: kutnowski, tomaszowski, wieluński.
- Usługi nierynkowe – do powiatów w których najszybciej zwiększa się liczba pracujących w usługach nierynkowych (wzrost powyżej 1,0%) należą: kutnowski, Łódź, zduńskowolski. Liczba pracujących w usługach nierynkowych najszybciej spada (spadek powyżej 1,0%) w Skierniewicach i powiatach rawskim i zgierskim.

Analiza zmian struktury zatrudnienia w województwie łódzkim w latach 2002-2004 ukazuje kierunki przemian gospodarczych. Powiaty rolnicze które zaczęły się rozwijać ekonomicznie zmniejszają udział pracujących w rolnictwie na rzecz przemysłu (rawski, łaski, piotrkowski, kutnowski, wieluński). Wyjątkiem jest powiat łódzki wschodni, w którym dominującą rolę (mimo istniejącego przemysłu) pełnią usługi rynkowe. W powiatach silnie uprzemysłowionych (bełchatowskim, pabianickim, zduńskowolskim i Łódź) widać tendencję do rozwoju sektora usługowego kosztem rolnictwa. Zmiany struktury zatrudnienia w innych powiatach (zgierski, brzeziński, poddębicki, opoczyński, pajęczański, sieradzki, łowicki) nie są już tak silnie zaznaczone i dowodzą braku istotnych czynników (tak

pozytywnych jak i negatywnych) wpływających na bilans zatrudnienia w sektorach gospodarki narodowej.

5. Rynek pracy województwa łódzkiego w oparciu o najnowsze dane statystyczne

5.1. Województwo łódzkie na tle kraju w latach 2002-2006

Liczba bezrobotnych począwszy od końca grudnia 2002 roku do końca maja 2006 w województwach kształtowała się w następujący sposób:

Województwo	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w tys.				
	2002*	2003*	2004*	2005*	2006**
dolnośląskie	279,3	278,3	257,1	233,4	216,4
kujawsko-pomorskie	211,6	212,0	199,6	188,0	174,5
lubelskie	178,9	174,5	164,8	156,8	151,0
lubuskie	109,6	108,0	99,4	89,1	82,9
łódzkie	234,9	233,1	218,3	198,4	184,6
małopolskie	208,2	208,0	193,6	178,1	164,3
mazowieckie	368,9	363,6	352,9	332,5	315,4
opolskie	83,4	81,6	74,6	69,4	65,6
podkarpackie	187,5	182,5	170,3	163,9	151,8
podlaskie	86,1	81,3	76,1	73,2	67,6
pomorskie	191,7	191,5	179,7	159,9	148,3
śląskie	330,1	325,5	309,7	281,3	267,9
świętokrzyskie	131,3	126,5	126,3	117,8	109,0
warmińsko-mazurskie	176,6	170,4	162,4	150,9	138,3
wielkopolskie	249,2	247,9	232,3	211,4	194,5
zachodniopomorskie	189,6	190,9	182,7	168,8	150,6

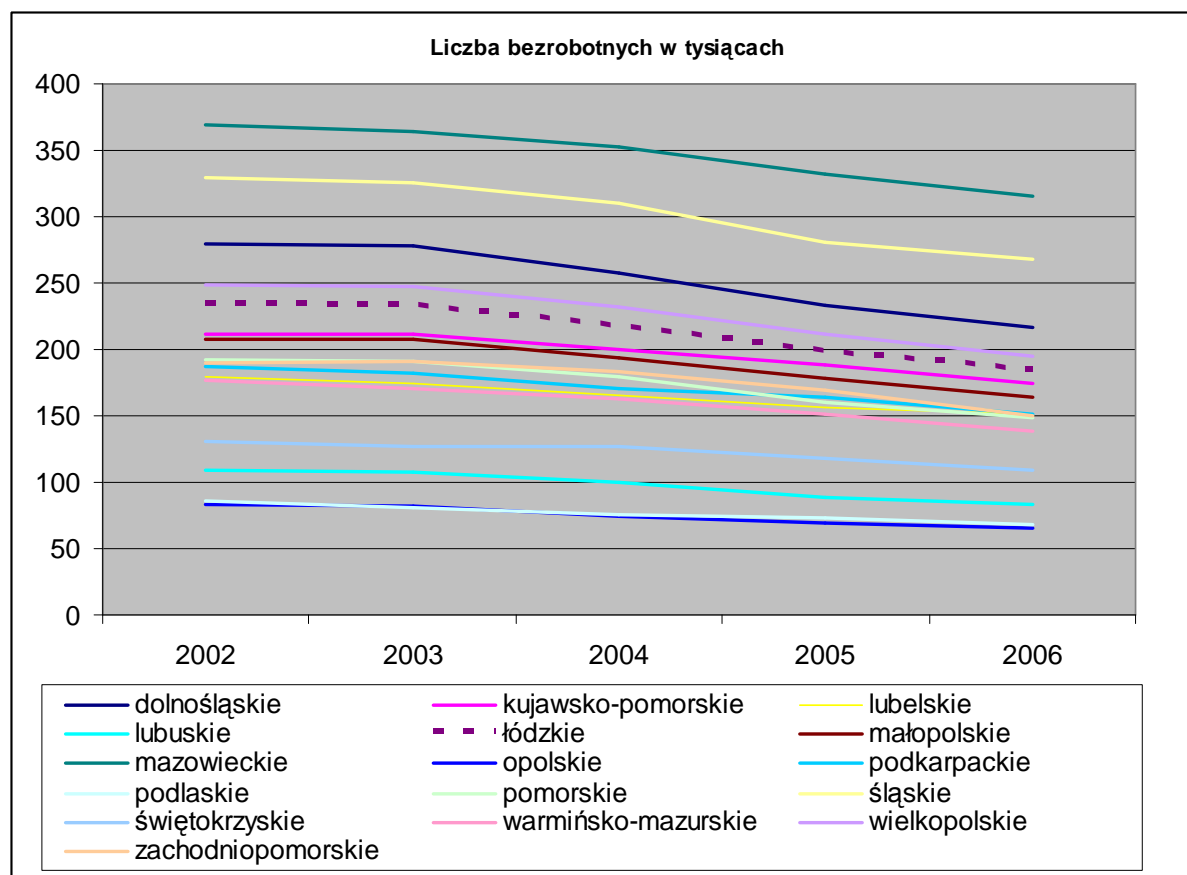
Źródła: GUS, Wojewódzkie Urzędy Pracy

* Stan w dniu 31 XII danego roku

** Stan w dniu 30 V 2006

W okresie od 2002 do 2006 roku liczba bezrobotnych spadła we wszystkich województwach. W tym czasie najwięcej bezrobotnych ubyło w województwach: dolnośląskim (-62,9 tys.), śląskim (-62,2 tys.), wielkopolskim (-54,7 tys.), mazowieckim (-53,5 tys.), łódzkim (-50,3 tys.), małopolskim (-43,9 tys.), pomorskim (-43,4 tys.), zachodniopomorskim (-39,0 tys.), warmińsko-mazurskim (-38,3 tys.), kujawsko-pomorskim (-37,1 tys.), podkarpackim (-35,7 tys.), lubelskim (-27,9 tys.), lubuskim (-26,7 tys.), świętokrzyskim (-22,3 tys.), podlaskim (-18,5 tys.), opolskim (-17,8 tys.).

Wraz ze spadkiem liczby bezrobotnych spadała również stopa bezrobocia, choć w przypadku tego wskaźnika widać jego wyraźną inercję przejawiającą się trendem wzrostowym do 2003 roku. Rok 2003 był przełomowy nie tylko dla rynku pracy w województwie łódzkim, ale w całej Polsce. Od 2003 roku bezrobocie w kraju systematycznie się obniża, częściowo dzięki wzrostowi gospodarczemu a częściowo dzięki znacznej emigracji zarobkowej bezrobotnych.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwach w latach 2002-2006

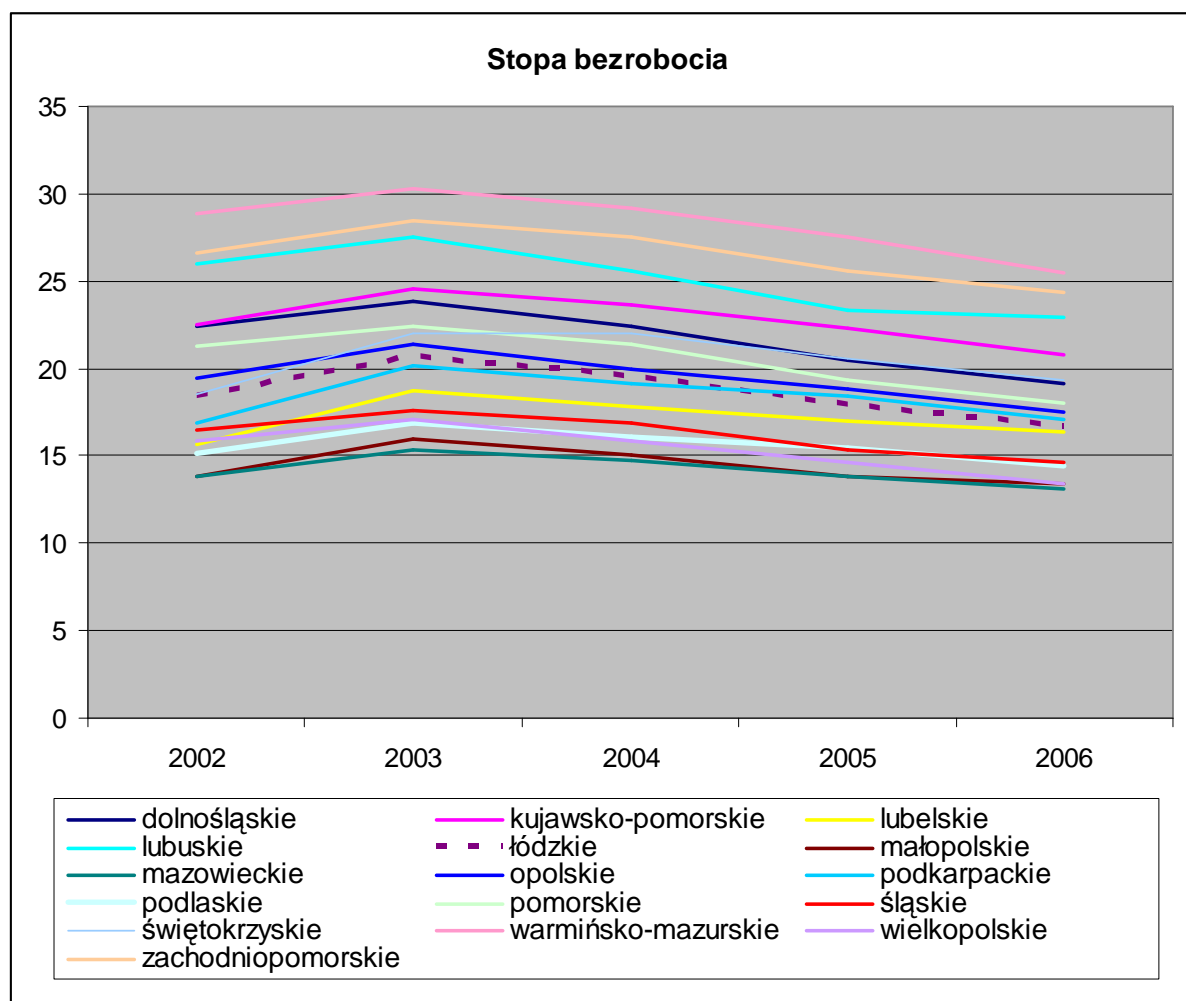
Województwo	Stopa bezrobocia rejestrowanego w %				
	2002*	2003*	2004*	2005*	2006**
dolnośląskie	22,4	23,8	22,4	20,5	19,1
kujawsko-pomorskie	22,5	24,6	23,6	22,3	20,8
lubelskie	15,7	18,7	17,8	17,0	16,4
lubuskie	26,0	27,5	25,6	23,3	22,9 ^{IV}
łódzkie	18,4	20,7	19,5	17,9	16,7
małopolskie	13,8	16,0	15,0	13,8	13,4 ^{IV}
mazowieckie	13,8	15,4	14,7	13,8	13,1
opolskie	19,4	21,4	20,0	18,8	17,5
podkarpackie	16,9	20,2	19,1	18,4	17,1
podlaskie	15,1	16,9	16,1	15,5	14,4
pomorskie	21,3	22,4	21,4	19,3	18,0
śląskie	16,5	17,6	16,9	15,4	14,6
świętokrzyskie	18,5	22,0	22,0	20,6	19,3
warmińsko-mazurskie	28,9	30,3	29,2	27,5	25,5
wielkopolskie	15,9	17,1	15,9	14,6	13,4
zachodniopomorskie	26,6	28,4	27,5	25,6	24,4 ^{IV}

Źródła: GUS, Wojewódzkie Urzędy Pracy

* Stan w dniu 31 XII danego roku

** Stan w dniu 31 V 2006

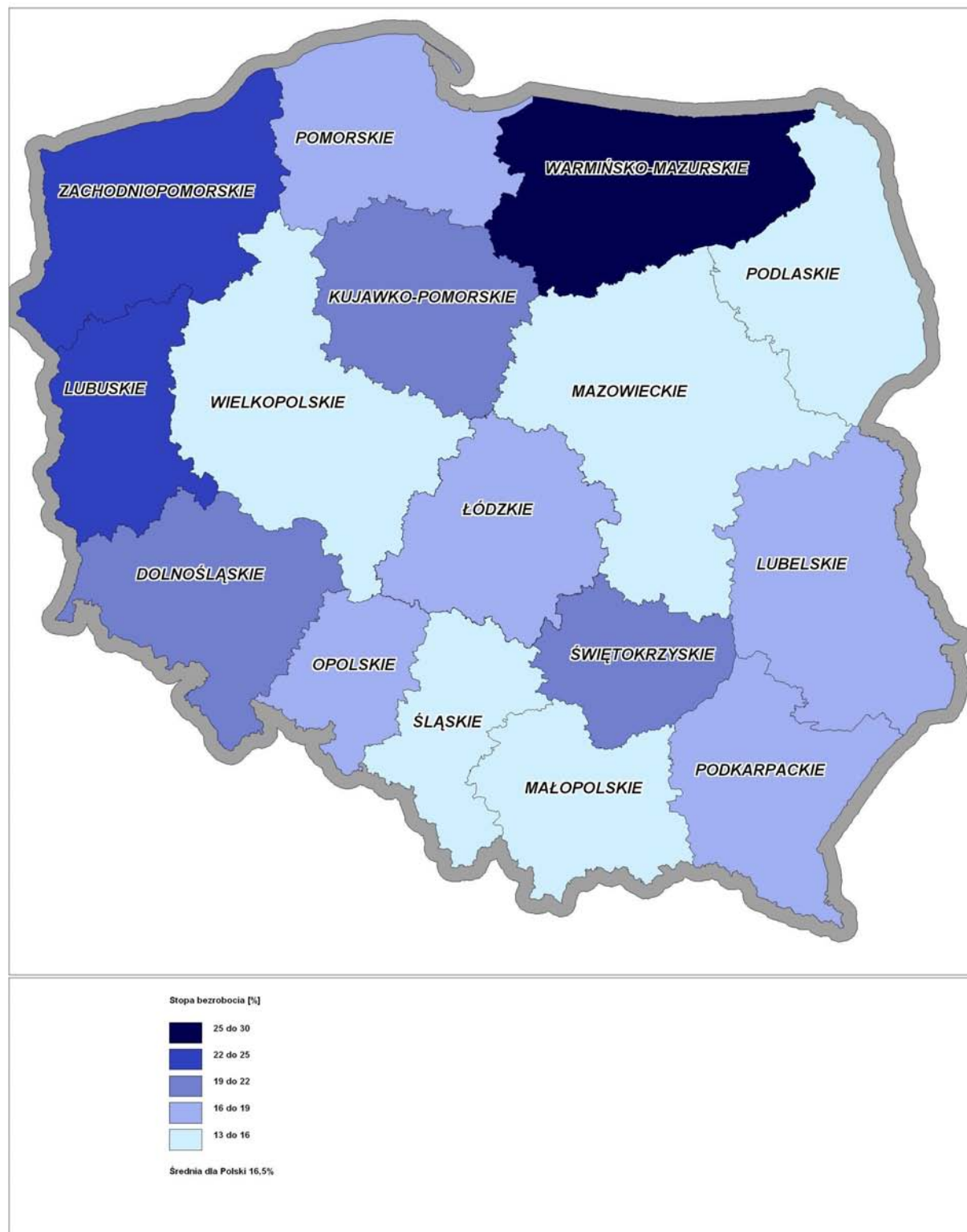
^{IV} Stan w dniu 30 IV 2006

Najbardziej spektakularne spadki stopy bezrobocia zanotowały województwa: warmińsko-mazurskie (-3,4%), dolnośląskie i pomorskie (-3,3%), lubuskie (-3,1%). Duży spadek stopy bezrobocia nastąpił także w województwach: wielkopolskim (-2,5%), zachodniopomorskim (-2,2%), śląskim i opolskim (-1,9%) oraz kujawsko-pomorskim i łódzkim (-1,7%). Symboliczne spadki zanotowano w województwach: mazowieckim i podlaskim (-0,7%) oraz małopolskim (-0,4%). W pozostałych trzech województwach stopa bezrobocia od roku 2002 wzrosła; w podkarpackim o 0,2%, w lubelskim o 0,7% i w świętokrzyskim o 0,8%.

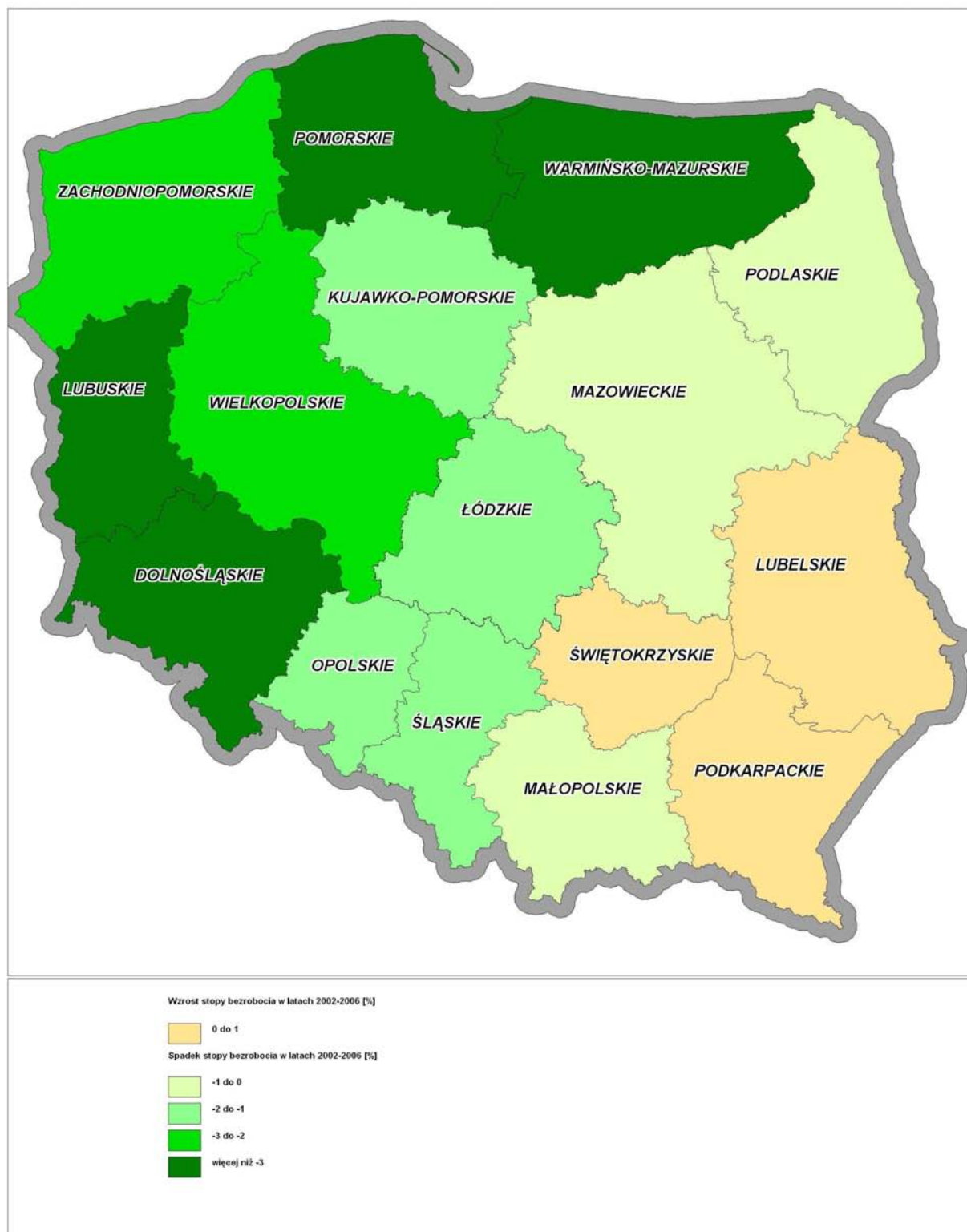

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
BEZROBOCIE W 2006 R.

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
ZMIANA POZIOMU BEZROBOCIA W LATACH 2002-2006

5.2. Bezrobocie w województwie łódzkim w latach 2002-2006

Od 2002 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiatach województwa łódzkiego systematycznie się obniża:

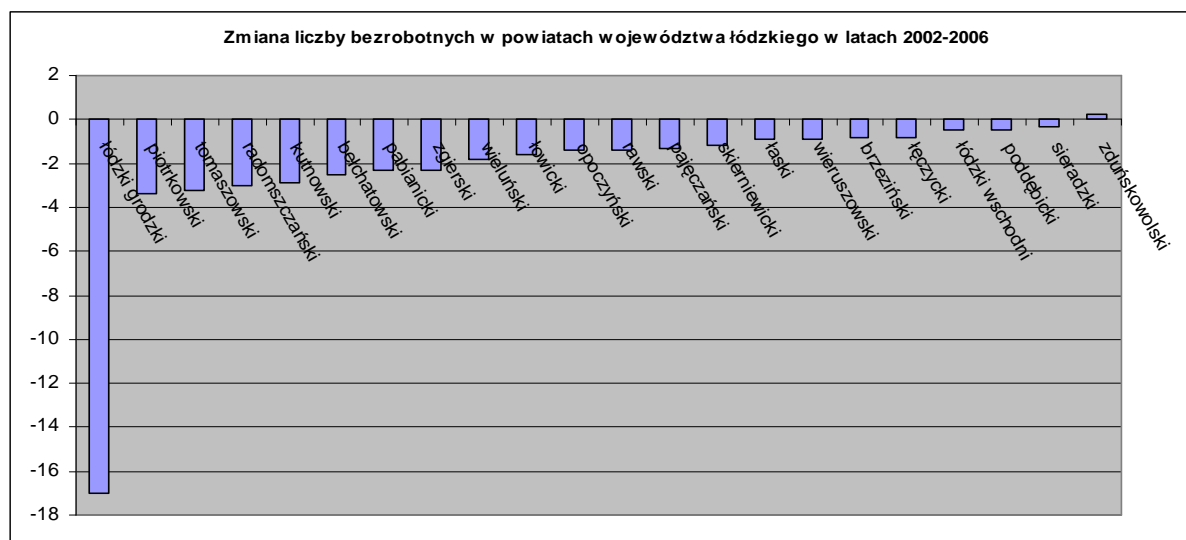
Województwo	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w tys.						Δ '06-'02
	2002*		2003*		2004*		
bełchatowski	11,2		11,1		10,0		-2,5
brzeziński	2,9		2,9		2,6		-0,8
kutnowski	13,3		13,2		12,7		-2,9
łaski	4,4		4,4		4,1		-0,9
łęczycki	5,4		5,5		5,2		-0,8
łowicki	6,3		5,8		5,3		-1,6
łódzki grodzki	65,1		65,1		61,7		-17,0
łódzki wschodni	5,4		5,7		5,6		-0,5
opoczyński	9,1		9,2		8,7		-1,4
pabianicki	11,0		10,9		10,0		-2,3
pajęczański	4,9		4,7		4,2		-1,3
piotrkowski***	6,8	13,5	6,8	13,6	6,0	11,7	-3,4
piotrkowski grodzki***	6,7		6,8		5,7		
poddębicki	3,6		3,6		3,4		-0,5
radomszczański	13,8		13,0		12,4		-3,0
rawski	3,9		3,5		3,2		-1,4
sieradzki	10,2		10,6		10,4		-0,3
skierniewicki***	1,9	4,9	1,9	4,8	1,8	4,5	-1,2
skierniewicki grodzki***	3,0		2,9		2,7		
tomaszowski	14,4		13,8		13,3		-3,2
wieluński	5,7		5,5		4,7		-1,8
wieruszowski	3,4		3,0		2,6		-0,9
zduńskowolski	5,7		6,2		6,2		0,2
zgierski	16,2		16,4		15,6		-2,3
województwo łódzkie	234,9		233,1		218,3		-50,3

* Stan w dniu 31 XII danego roku

** Stan w dniu 31 V 2006

*** Powiaty grodzkie piotrkowski i skierniewicki mają wspólne powiatowe urzędy pracy z powiatami ziemskimi. Dane za lata 2005 i 2006 pochodzą z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi.

W okresie od 2002 do 2006 roku liczba bezrobotnych najbardziej spadła w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim (wraz z powiatem ziemskim), powiecie tomaszowskim, radomszczańskim, kutnowskim, bełchatowskim, pabianickim i zgierskim. Jedynym powiatem który zanotował wzrost liczby bezrobotnych w omawianym okresie jest powiat zduńskowolski.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa łódzkiego w latach 2002-2006 przedstawia się następująco:

Województwo	Stopa bezrobocia rejestrowanego w %					Δ '06-'02
	2002*	2003*	2004*	2005*	2006**	
bełchatowski	17,3	18,9	17,3	15,9	15,1	-2,2
brzeziński	19,5	22,8	20,8	18,1	17,2	-2,3
kutnowski	23,9	27,5	26,6	23,2	22,4	-1,5
łaski	17,2	21,0	19,8	17,5	16,8	-0,4
łęczycki	17,9	21,7	20,5	19,5	18,5	0,6
łowicki	14,4	16,1	14,8	13,2	13,4	-1,0
łódźki grodzki	18,8	19,1	18,2	16,4	14,6	-4,2
łódźki wschodni	19,2	22,4	22,0	20,1	18,9	-0,3
opoczyński	19,1	24,3	23,3	21,8	20,8	1,7
pabianicki	20,6	22,2	20,6	18,7	18,0	-2,6
pajęczański	16,2	21,8	19,7	17,1	17,0	0,8
piotrkowski	15,3	19,4	17,5	16,6	15,4	0,1
piotrkowski grodzki	18,4	19,1	16,5	14,8	13,9	-4,5
poddębicki	14,1	18,0	17,0	16,4	15,6	1,5
radomszczański	21,4	25,0	24,1	21,9	21,0	-0,4
rawski	15,0	15,8	14,4	13,2	11,6	-3,4
sieradzki	15,2	19,1	18,8	18,3	17,8	2,6
skierniewicki	9,5	13,7	13,0	11,3	10,0	0,5
skierniewicki grodzki	15,2	15,1	14,3	12,0	11,7	-3,5
tomaszowski	24,4	26,5	25,8	23,0	22,0	-2,4
wieluński	12,8	16,0	14,0	12,7	11,3	-1,5
wieruszowski	14,2	15,9	14,0	13,4	13,2	-1,0
zduńskowski	18,1	21,1	21,2	20,4	20,3	2,2
zgierski	24,8	26,8	25,8	25,4	23,3	-1,5
województwo łódzkie	18,5	18,5	19,6	17,9	16,7	-1,8

Źródła: GUS, Wojewódzki Urzędy Pracy w Łodzi

* Stan w dniu 31 XII danego roku

** Stan w dniu 31 V 2006

Stopa bezrobocia [%]

21 do 27
19 do 21
17 do 19
15 do 17
9 do 15

Średnia dla województwa 16,7

Dane dotyczące stopy bezrobocia rejestrowanego (stan na koniec maja 2006) wskazują na zasadniczą zmianę przestrzennego rozkładu bezrobocia w województwie nie tylko w stosunku do 2002 ale i 2004 roku. Oznacza to, że przełom na rynku pracy nastąpił de facto w 2005 roku a korzystne tendencje utrwaliły się w 2006 roku. Zmiana przestrzennego rozkładu bezrobocia polega na znacznym zmniejszeniu poziomu bezrobocia w powiatach grodzkich, które awansowały do grupy powiatów o najmniejszej stopie bezrobocia w województwie. Jest istotne, gdyż miasta stanowią „lokomotywy rozwoju” regionu i polepszająca się sytuacja na rynku pracy w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim czy Skierniewicach stanowi dobry prognostyk dla okolicznych powiatów. Najniższą stopę bezrobocia (poniżej 15%) pod koniec maja 2006 roku zanotowano w powiatach: skierniewickim, wieluńskim, rawskim, Skierniewicach, wieruszowskim, łowickim, Piotrkowie Trybunalskim i Łodzi. Powiaty o najniższym bezrobociu (prócz powiatów grodzkich) to głównie powiaty o rolniczym charakterze.

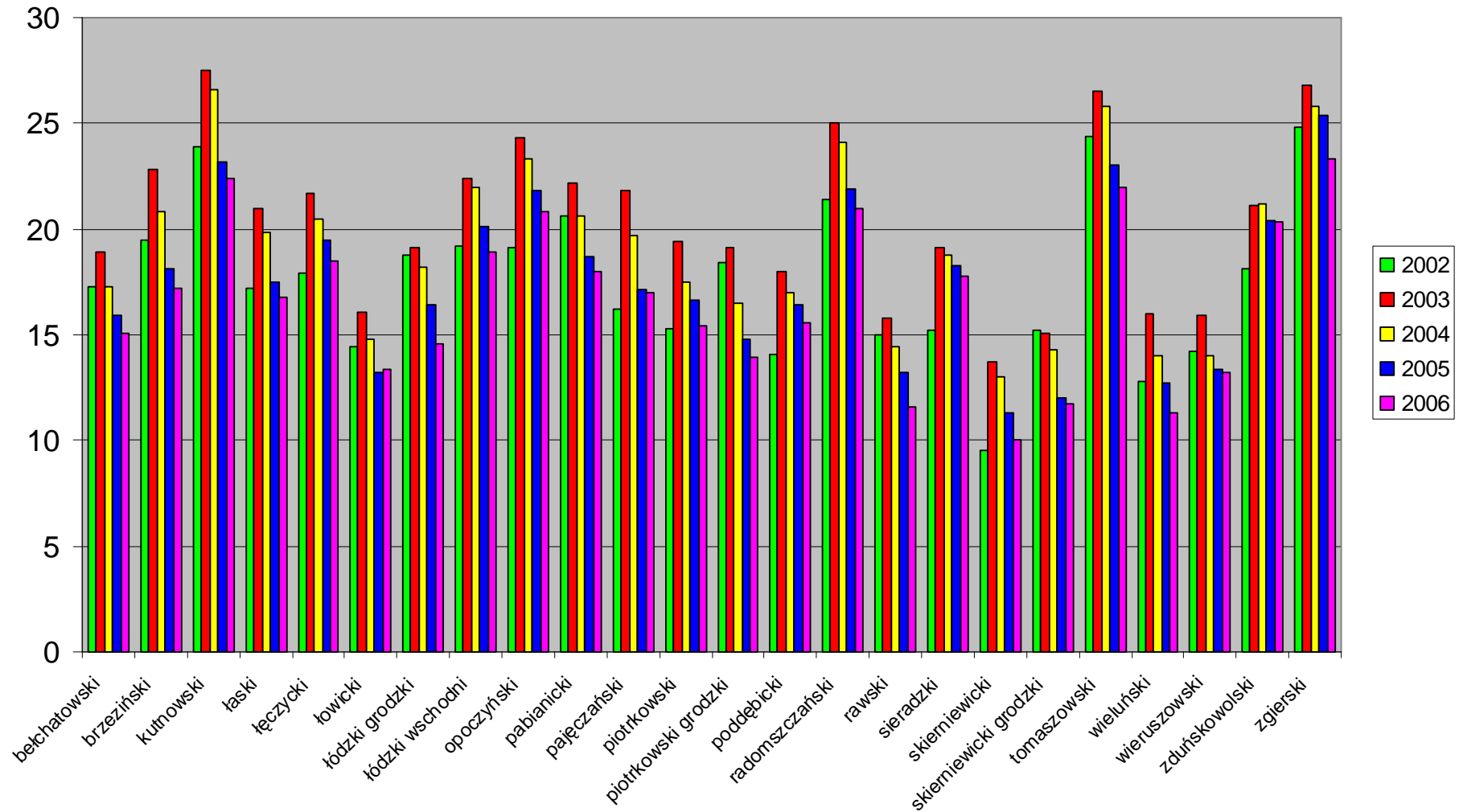
Najwyższy poziom stopy bezrobocia (powyżej 20%) zanotowano w powiatach które już od dawna borykają się z bardzo wysokim bezrobociem: zgierskim, kutnowskim, tomaszowskim, radomszczańskim, opoczyńskim i zduńskowolskim. Są to powiaty bezrobocia strukturalnego, przy czym powiaty tomaszowski, zgierski i kutnowski już są zaawansowane na drodze do zmiany struktury gospodarczej i obniżają poziom bezrobocia, zmiany w powiecie radomszczańskim dopiero się zaczynają, natomiast sytuacja powiatów: opoczyńskiego i zduńskowolskiego jest trudna i niepewna.

W stosunku do 2002 roku sytuacja najbardziej poprawiła się (spadek stopy bezrobocia większy niż 2%) w Piotrkowie Trybunalskim, Łodzi i Skierniewicach oraz powiatach: rawskim, pabianickim, tomaszowskim, brzezińskim i bełchatowskim. Poprawa nastąpiła głównie tam gdzie lokowane były nowe inwestycje, rozwijał się sektor przemysłowy i usługowy.

Niestety nie we wszystkich powiatach udało się obniżyć bezrobocie poniżej poziomu z 2002 roku. Niewielki wzrost bezrobocia (do 1%) zanotowano w powiatach: piotrkowskim, skierniewickim, łęczyckim i pączęwskim, natomiast znaczny wzrost bezrobocia (powyżej 1,5%) nastąpił w powiatach: poddębickim, opoczyńskim, zduńskowolskim i sieradzkim. Wzrost bezrobocia nastąpił przeważnie w rolniczych powiatach omijanych do tej pory przez inwestorów krajowych i zagranicznych.

Można zaobserwować ogólną tendencję do zmniejszania się wewnątrzregionalnego zróżnicowania poziomu bezrobocia; powiaty notujące najwyższą stopę bezrobocia obniżają ją, natomiast w powiatach gdzie bezrobocie do tej pory było najniższe stopa bezrobocia ulega niewielkim wahaniom, bądź nawet wzrasta. Korzystniejsze perspektywy na rynku pracy rysują się w środkowej, wschodniej i północnej części województwa, zdecydowanie mniej korzystnie sytuacja przedstawia się w części zachodniej i południowej, które ulegają stopniowej marginalizacji.

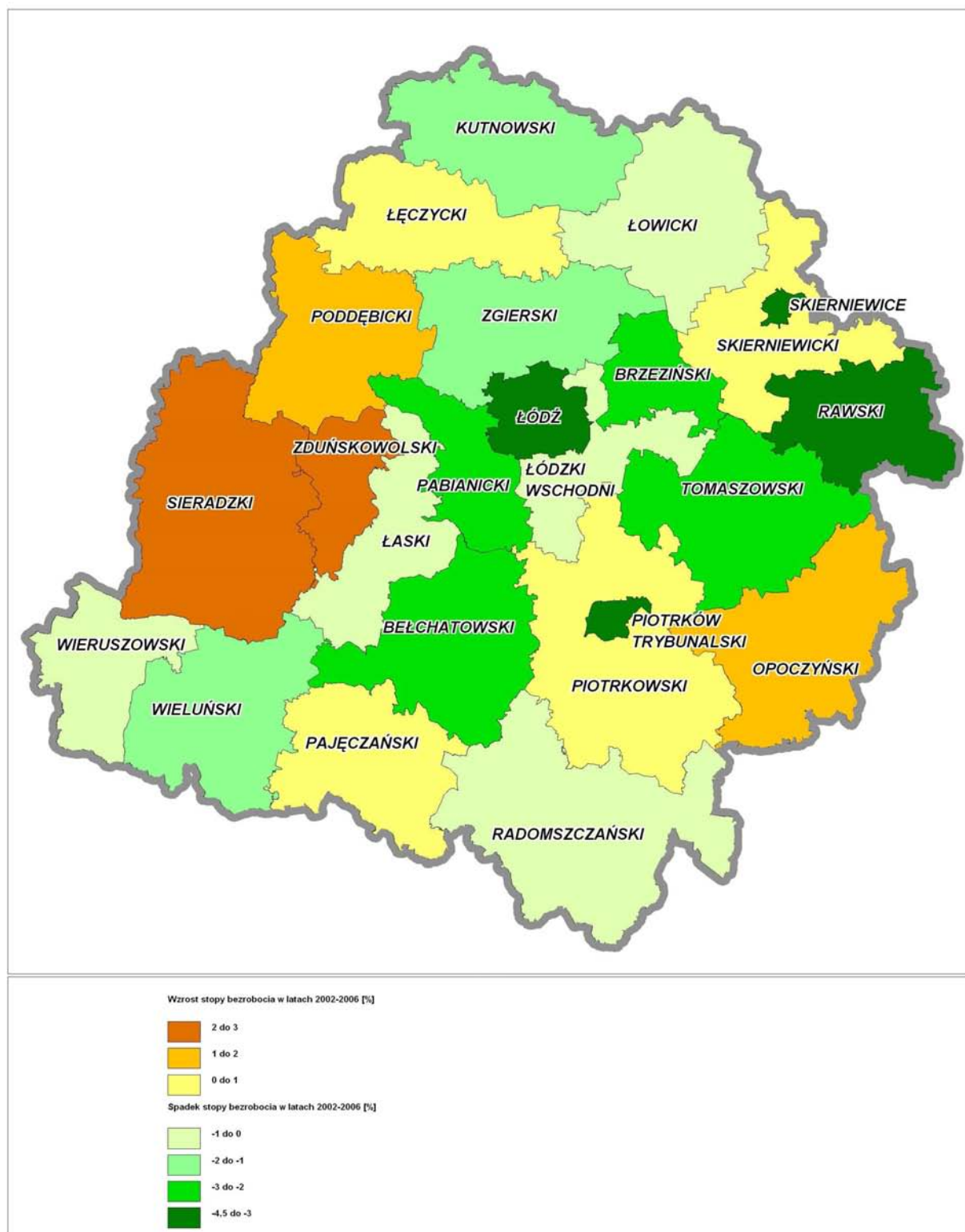
Zmiany stopy bezrobocia w latach 2002-2006

BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁÓDZI
90 - 113 ŁÓDŹ, UL. SIENKIEWICZA 3, SEKRETARIAT TEL.: (42) 630 57 69, FAX: (42) 630 57 70, e-mail: sekretariat@bppwl.lodzkie.pl
Internet: <http://bppwl.lodzkie.pl>

PRZEMIANY NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2002-2004
ZMIANA STOPY BEZROBOCIA W LATACH 2002-2006

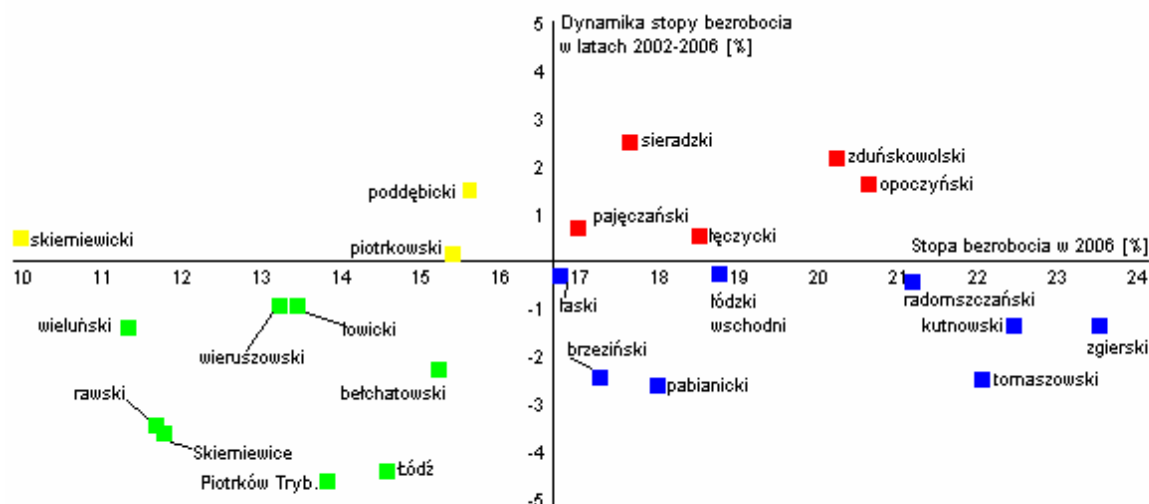

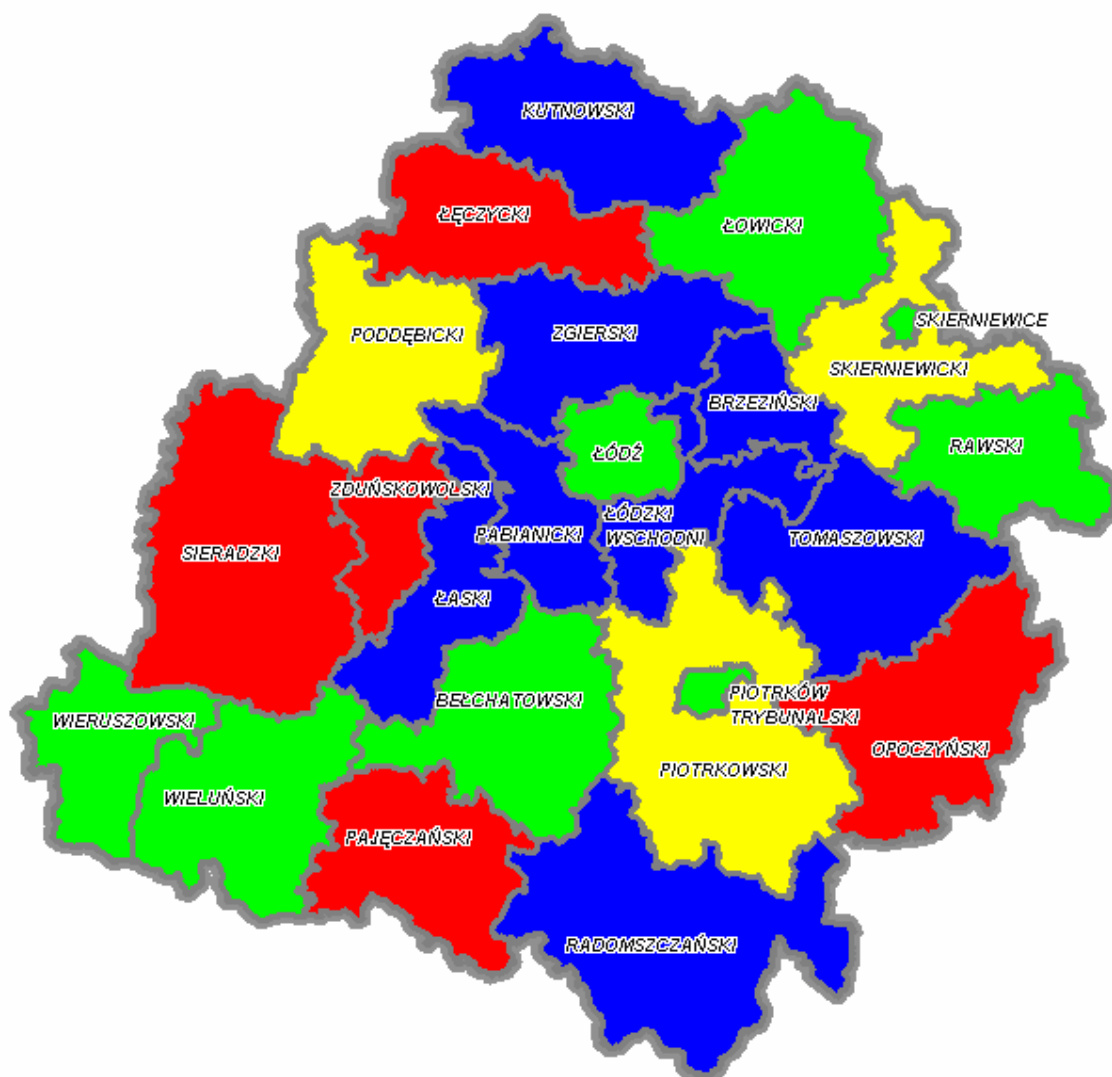
6. Wnioski

Od 1999 roku poziom bezrobocia w Polsce systematycznie się podnosił. Ta tendencja nie ominęła województwa łódzkiego, które z racji zasłóści społeczno-gospodarczych i bolesnego procesu transformacji gospodarczej, który zachodził wolniej niż w rozwiniętych gospodarczo rejonach kraju, w dwójnasób odczuło jej skutki. Generalizując, można powiedzieć, że poziom bezrobocia zwiększał się aż do 2004 roku, po czym nastąpił długo oczekiwany przełom i bezrobocie wszędzie zaczęło się obniżać. Ramy czasowe niniejszego opracowania objęły moment, w którym rynek pracy województwa łódzkiego znajdował się w najtrudniejszej sytuacji. Gdyby nie analiza najnowszych danych statycznych można by odnieść wrażenie, że galopujący wzrost bezrobocia będzie kontynuowany przez najbliższe lata, jednak w 2004 roku nastąpiło odwrócenie tendencji w całym województwie. Uchwycenie tego momentu pozwala na wyprowadzenie zgoła innych wniosków niż te, które nasuwają się po analizie materiału z lat 2002-2004. Niestety, bezwładność czasowa opracowań rocznych Głównego Urzędu Statystycznego, wynosząca około jednego roku, nie pozwoliła na pełną analizę rynku pracy, gdyż spadek bezrobocia (udokumentowany przez Wojewódzkie Urzędy Pracy) nie został poparty wzrostem liczby pracujących (brak danych z Głównego Urzędu Statystycznego).

Otwartym pozostaje pytanie o genezę poprawy sytuacji na rynku pracy w Polsce i w województwie łódzkim; na ile spadek bezrobocia spowodowany jest napływem inwestycji, programami przeciwdziałania bezrobociu, czy wzrostem gospodarczym a na ile bardzo dużą emigracją zarobkową do krajów zachodnioeuropejskich. Spadkowi bezrobocia powinien towarzyszyć wzrost liczby pracujących, jednak w momencie opracowywania materiału dane za rok 2005 nie były jeszcze dostępne.

Zebrany materiał statystyczny pozwala ocenić perspektywy poszczególnych powiatów pod kątem bezrobocia. Część powiatów dynamicznie i szybko obniża stopę bezrobocia, część robi to wolniej, z kolei w innych powiatach stopa bezrobocia rośnie.

Powiaty oznaczone czerwonym kolorem charakteryzuje stopa bezrobocia powyżej średniej wojewódzkiej¹⁸ z tendencją wzrostową¹⁹. Powiaty te znajdują się w najtrudniejszej sytuacji. Powiaty oznaczone na żółto mają co prawda stopę bezrobocia poniżej średniej wojewódzkiej, jednak z tendencją wzrostową. Samorządy tych powiatów powinny intensywnie zaangażować się w walkę z bezrobociem. Powiaty oznaczone kolorem niebieskim mają stopę bezrobocia powyżej średniej wojewódzkiej, jednak z tendencją spadkową. Powiaty te są na dobrej drodze do osiągnięcia sukcesu w walce z bezrobociem. Powiaty oznaczone na zielono mają stopę bezrobocia poniżej średniej wojewódzkiej i utrzymującą się

¹⁸ Brano pod uwagę średnią stopę bezrobocia rejestrowanego dla województwa łódzkiego z 30.V.2006.

¹⁹ Brano pod uwagę różnicę w stopie bezrobocia rejestrowanego pomiędzy 30.V.2006 a 31.XII.2002.

tendencję spadkową bezrobocia. Są to powiaty które mają najlepszą sytuację na rynku pracy i najlepsze perspektywy na przyszłość.

Oczywistym jest, że przyszłość lokalnych rynków pracy zależy od wielu innych czynników takich jak: poprawa jakości siły roboczej, napływ inwestycji, wzrost gospodarczy, zwiększenie popytu wewnętrznego, czy chociażby rozwój turystyki. Jeśli korzystna koniunktura zostanie wykorzystana, być może w niedługiej przyszłości nastąpi deficyt siły roboczej, który już teraz widoczny jest w przypadku wysoko wykwalifikowanych specjalistów.

7. Uwagi metodyczne i materiały źródłowe

UWAGI METODYCZNE:

- Podstawowymi materiałami źródłowymi w niniejszym opracowaniu są roczniki statyczne Głównego Urzędu Statystycznego, chyba że w uwagach napisano o innych źródłach (np. Wojewódzkim Urzędzie Pracy),
- Wszystkie dane zawarte w tabelach pochodzą z ostatniego dnia roku którego dotyczą, chyba że w uwagach napisano inaczej,
- Dane zawarte w tabelach są zaokrąglone do jednej liczby po przecinku, dlatego mogą nie zachodzić między nimi zgodności matematyczne,
- Liczba pracujących uwzględnia pracujących w rolnictwie indywidualnym na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2002 roku.

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE:

Roczniki statystyczne:

- Rocznik Statystyczny Województw 2003, GUS, Warszawa 2003
- Rocznik Statystyczny Województw 2004, GUS, Warszawa 2004
- Rocznik Statystyczny Województw 2005, GUS, Warszawa 2005
- Rocznik Statystyczny Województwa łódzkiego 2003, US Łódź, Łódź 2003
- Rocznik Statystyczny Województwa łódzkiego 2004, US Łódź, Łódź 2004
- Rocznik Statystyczny Województwa łódzkiego 2005, US Łódź, Łódź 2005

Strony internetowe:

- <http://www.dwup.pl/> - Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w Wałbrzychu
- <http://www.stat.gov.pl/> - Główny Urząd Statystyczny
- <http://www.apraca.pl/biwu/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
- <http://www.wup.gdansk.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku
- <http://www.wup-katowice.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach
- <http://www.wup.kielce.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach
- <http://www.wup.krakow.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
- <http://www.wup.lublin.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
- <http://www.wup.lodz.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
- <http://www.up.gov.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie
- <http://www.wup.opole.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu
- <http://www.wup.poznan.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu
- <http://www.wup-rzeszow.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
- <http://www.wup.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie
- <http://www.wup.torun.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu
- <http://wup.mazowsze.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie
- <http://www.wup.zgora.pl/> - Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze